

ISSN : 2821-997X (Print)

AMLO STATION

• ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 ตุลาคม 2564 - มีนาคม 2565

CONTENTS

สารบัญ AMLO STATION

ส่วนที่ 1
Leader Talk **2**
พ.ต.ต. ปิยะพันธ์ ปิงเมือง

ส่วนที่ 2
Editor's Greeting **3**
นางสาวมนต์สินี เห็นพร้อม

ส่วนที่ 3
AMLO Insider **5**
สำนักงาน ปปง. กับการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลกับการจัดการด้านข่าวสาร

ส่วนที่ 4
AMLO Reviews

• การจัดการข้อมูลรายงานธุรกรรมเพื่อระบุตัวตนและ
หน้าที่ขององค์กรอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นเครือข่าย
พ.ต.ท. ธีรพงษ์ ดุลยวิจารณ์ **11**

• มาตรการป้องกันการทุจริตในการดำเนินงานของสำนักงานป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงิน
นายสนรยา เหลืองเจริญลาภ **14**

• ความโปร่งใสของการเป็นผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของนิติบุคคลและบุคคล
ที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย
นายพงษ์รศ ทองด้วง **21**

• แนวโน้มการฟอกเงินผ่านนิติบุคคลในประเทศไทย
นายธเนศ สุรินทร์ปรภณี **28**

• ภาระการพิสูจน์ในคดีฟอกเงิน
นายจรรณินทร์ ตั้งเจริญสมุทร **34**

ส่วนที่ 5
AMLO & More

• ขอ 3 คำ
นางสาวกุลกรรพณ์ ไสละบาน **41**

• ความรับผิดชอบในโลกโซเชียล
นายวรกิจ ทีสุภะ **46**

LEADER TALK

สารจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

พล.ต.ต. ปิยะพันธ์ ปิงเมือง
เลขาธิการคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงิน

วารสาร AMLO STATION ได้ก้าวสู่ปีพ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีแห่งการเปลี่ยนผ่านของหลายปัจจัยและเต็มไปด้วยเรื่องราวท้าทายต่าง ๆ มากมาย ทั้งในเรื่องการระบาดของโรคโควิด - 19 ความเปลี่ยนแปลงของสถานะเศรษฐกิจและความเป็นพลวัตของสังคมที่ไม่เคยหยุดนิ่ง เราไม่อาจปฏิเสธได้ว่า อุปสรรคที่เกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์โรคระบาดได้เปลี่ยนแปลงชีวิตเราอย่างมาก เราจึงมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ และพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ก้าวทันโลก และสังคมอยู่เสมอ และด้วยความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาของสังคม ได้ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม ตามมาด้วยปัญหาหลากหลายประการ รวมทั้งปัญหาการก่ออาชญากรรมที่ทวีความรุนแรง และมีการปรับเปลี่ยนวิธีการกระทำผิดที่ซับซ้อนมากขึ้น

ผมมีความหวังถึงสถานการณ์การก่ออาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อและสร้างความเสียหายให้แก่ประชาชนจำนวนมาก ในรูปแบบของการใช้ประชาชนเป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน การจ้างประชาชนเปิดบัญชีเพื่อใช้บัญชีธนาคารในการฟอกเงิน โดยเฉพาะประชาชนกลุ่มเปราะบางทางสังคม ซึ่งอาจตกเป็นเหยื่อและได้รับโทษตามกฎหมายในความผิดฐานฟอกเงินร่วมกับผู้กระทำความผิด ตลอดจนในปัจจุบันได้มีกลุ่มมิจฉาชีพที่มาในรูปแบบแก๊งคอลเซ็นเตอร์ทำการโทรศัพท์ไปหลอกลวงประชาชน โดยแอบอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่รัฐหรือเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. และมีการปลอมแปลงเอกสารต่าง ๆ ส่งให้ผู้เสียหายผ่านแอปพลิเคชัน Line มีการใช้ตราสัญลักษณ์ (Logo) ของสำนักงาน ปปง. เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือโดยหลอกลวงผู้เสียหายให้หลงเชื่อที่ผู้เสียหายได้กระทำผิดกฎหมาย และออกอุบายให้โอนเงินให้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อทำการตรวจสอบ ซึ่งขอเน้นย้ำว่า ทางสำนักงาน ปปง. ไม่เคยมีการออกเอกสารในลักษณะดังกล่าว หรือมีนโยบายให้ประชาชนโอนเงินเพื่อทำการตรวจสอบแต่อย่างใด จึงขอใช้โอกาสนี้ เพื่อสื่อสารและขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนประชาชนอย่าหลงเชื่อโดยเด็ดขาด หากมีข้อสงสัยสามารถโทรสอบถามหรือแจ้งเบาะแสได้ที่สายด่วน ปปง. 1710

สุดท้ายนี้ ผมขอขอบคุณในความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่ทำให้สำนักงาน ปปง. สามารถปฏิบัติภารกิจเพื่อคุ้มครองความสงบสุขของประชาชนได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเสมอมา และขอให้มั่นใจว่า สำนักงาน ปปง. จะมุ่งมั่นและยืนหยัดในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อตัดวงจรอาชญากรรมและเส้นทางการเงินของผู้กระทำความผิด โดยยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใสเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนต่อไป

EDITOR'S GREETING

วารสารฉบับนี้เป็นวารสารฉบับที่ 2 ซึ่งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้จัดทำขึ้นด้วยความมุ่งมั่นในการนำเสนอบทความภายใต้มิติของการเรียนรู้ร่วมกัน โดยการนำเสนอองค์ความรู้ที่น่าสนใจในสภาวะการณ์ปัจจุบันด้วยตระหนักถึงภัยอันยิ่งใหญ่ของ “การฟอกเงิน” ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาประเทศ โดยปัจจุบันทั่วโลกได้ตระหนักและรับรู้ร่วมกันว่า “การฟอกเงิน” คือ “ความผิดทางอาญาที่ร้ายแรง” ซึ่งหน่วยงานภายในและต่างประเทศ รวมทั้งภาคประชาสังคม ต้องประสานพลังร่วมกันแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน เพื่อให้มั่นใจว่าประเทศไทยมีระบบการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่เข้มแข็ง สามารถป้องกันไม่ให้อาชญากรเข้าถึงแหล่งเงินทุนและตัดวงจรอาชญากรรมอย่างได้ผล

ความหมายของ “การฟอกเงิน (Money Laundering)” ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายใดกำหนดคำนิยามไว้โดยเฉพาะ โดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะที่บังคับใช้กับความผิดฐานฟอกเงินได้บัญญัติไว้เพียงนิยาม “ความผิดฐานฟอกเงิน” เท่านั้น แต่หากจะกล่าวให้เข้าใจความหมายของการฟอกเงินอย่างง่ายและรวบรัดมากที่สุด อาจกล่าวได้ว่า “การฟอกเงิน” คือ การนำเงินหรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นที่ได้มาหรือเกี่ยวข้องกับกระทำความผิด มาผ่านกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมาย และเพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถครอบครองเงินดังกล่าวได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งกระบวนการในการทำเงินให้สะอาดเหล่านี้เรียกว่า “การฟอกเงิน” และมักจะเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ทั้งในหน้าที่เป็นผู้สมคบกันกระทำความผิดหรือผู้รับผลประโยชน์ร่วมกัน และเหยื่อซึ่งเป็นประชาชนผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยปัจจุบันได้ปรากฏเป็นภาพข่าวในสื่อต่าง ๆ อยู่เสมอ เช่น การฟอกเงินหรือการฉ้อโกงในรูปแบบแชร์ลูกโซ่ หรือการฟอกเงินโดยการจ้างเปิดบัญชีธนาคารเพื่อใช้ในการฟอกเงิน เป็นต้น

นางสาวนนต์สินี เห็นพร้อม
ผู้อำนวยการกองนโยบายและยุทธศาสตร์
บรรณาธิการ

ช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา “คดีแชร์ลูกโซ่” ที่เกิดขึ้นหลากหลายรูปแบบ ทำให้สังคมเริ่มให้ความสนใจเกี่ยวกับอาชญากรรมฟอกเงิน ในรูปแบบการกระทำผิดโดยการหลอกลวงให้ประชาชนร่วมลงทุนเป็นเครือข่าย โดยการระดมทุนด้วยการเสนอให้ผลตอบแทนสูงในระยะเวลานานสั้น ด้วยวิธีการนำเงินของสมาชิกใหม่มาหมุนเวียนเป็นผลตอบแทนให้สมาชิกเก่าเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ และท้ายที่สุดเมื่อไม่สามารถหาสมาชิกใหม่ได้จะปิดกิจการหนีไปในที่สุด ซึ่งที่ผ่านมาได้มีประชาชนตกเป็นเหยื่อจำนวนมากและเกิดความเสียหายให้แก่สังคมอย่างไม่อาจประมาณค่าได้ แต่สิ่งหนึ่งที่สังคมต้องหวนกลับมาครุ่นคิดจากปัญหาเหล่านี้ คือ เพราะเหตุใดการก่ออาชญากรรมในรูปแบบเดิม ๆ จึงสามารถหวนกลับมาสร้างความเสียหายให้แก่สังคมซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ “รากสาเหตุของปัญหา (Root cause analysis)” ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนต่อไป

วารสารฉบับนี้จึงได้มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับแนวโน้มการฟอกเงินในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงในรูปแบบแชร์ลูกโซ่และบทความที่น่าสนใจเกี่ยวกับการฟอกเงินและการก่อการร้าย โดยความคาดหวังอย่างน้อยที่สุดเพื่อให้เนื้อหาในวารสารฉบับนี้ สามารถสร้างองค์ความรู้เพื่อป้องกันมิให้อาชญากรรมในรูปแบบเดิมกลับมาทำลายสังคม และเพื่อไม่ให้ประชาชนกระทำความผิด หรือตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความในวารสารฉบับนี้จะช่วยเพิ่มองค์ความรู้ให้แก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อสร้างความตระหนักรู้ และสร้างจุดมุ่งหมายร่วมกันในการขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับการฟอกเงินให้อยู่เหนือมิติของการปกป้องของภาครัฐไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมอย่างเท่าทันสถานการณ์ให้แก่ประชาชน

วารสาร “AMLO STATION” ฉบับนี้ จึงขอฝากข้อความให้ชวนคิดร่วมกันว่า การปกป้องสังคมจากอาชญากรรม การฟอกเงินนั้น มิใช่เป็นสิ่งที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งสามารถกระทำให้ประสบความสำเร็จได้ แต่เป็นหน้าที่ของทุกหน่วยงาน และประชาชนทุกคนต้องร่วมมือกันในการสร้างและขยายองค์ความรู้ให้ครอบคลุมทุกสังคมและทุกท้องถิ่น เพื่อร่วมกันป้องกันอาชญากรรมในเชิงรุกและตัดโอกาสอาชญากรในการก่ออาชญากรรม ขอให้ตระหนักเสมอว่า ทุกครั้งที่เราได้ละเลยหน้าที่นี้ไป เราได้สูญเสียต้นทุนของชีวิตจากความละเลยนั้น ด้วยความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเองและคนในครอบครัว ซึ่งเป็นต้นทุนที่ประเมินคุณค่าไม่ได้และเป็นการยากยิ่งที่จะเยียวยาให้กลับสู่สภาพเดิมได้ ดังนั้น หน้าที่ในการดูแลสังคมจึงมิใช่หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็น “หน้าที่ของประชาชนทุกคน”

“สังคมที่ปลอดภัย” จะเกิดขึ้นได้อย่างไร ท้ายที่สุดแล้ว หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เมื่อผู้อ่านทุกท่านได้อ่านบทความในวารสารฉบับนี้แล้ว จะค้นพบร่วมกันว่า “คำตอบ” เป็นประการใด

AMLO INSIDER

สำนักงาน ปปง. กับการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลกับการจัดการด้านข่าวสาร
กองสื่อสารองค์กร สำนักงาน ปปง.

“

ยกระดับความร่วมมือทุกภาคส่วน
ขับเคลื่อนมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอย่างเข้มข้น
มุ่งจัดการปัญหาด้านข้อมูลข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพ
โดยยึดประเทศชาติและประชาชนเป็นสำคัญ

”

ในยุคที่สังคมโลกต้องเผชิญกับปัญหาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ระบาดตั้งแต่ปลายปี 2562 ถึงปัจจุบัน ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อด้านสาธารณสุขแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในประเทศรวมถึงระบบเศรษฐกิจโลกเป็นอย่างมาก และสถานการณ์ดังกล่าวยังเป็นตัวเร่งให้ภาคการเงินเปลี่ยนผ่านไปสู่ดิจิทัลเร็วขึ้นส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรมฟอกเงินในรูปแบบใหม่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการฉ้อโกงที่เกี่ยวกับการปลอมแปลงผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ การหลอกลวงทางโทรศัพท์และทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งถือว่าเป็นภัยคุกคามที่ทุกหน่วยงานทั่วโลกให้ความสำคัญและเร่งดำเนินการด้านการป้องกันและปราบปรามอย่างเข้มข้น

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 นี้ แม้ว่าเรายังคงต้องเผชิญกับสถานการณ์ปัญหาของโรคระบาด แต่สำนักงาน ปปง. ยังคงมุ่งขับเคลื่อนการดำเนินการตามภารกิจหลักของหน่วยงานในการดำเนินการด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ให้เหมาะสมกับบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาภายใต้ข้อจำกัดและมาตรการด้านการสาธารณสุขอันเป็นผลมาจากสถานการณ์การเกิดโรคระบาด COVID-19 รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาด้านข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นผลมาจากเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญโดยเฉพาะเรื่องข่าวปลอมซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ของหน่วยงาน โดยการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการดำเนินการซึ่งมีผลการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

AMLO INSIDER

• ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งดำเนินมาตรการด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง โดยยึดความมั่นคงของประเทศและการช่วยเหลือประชาชนเป็นสำคัญ

- การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์รวมถึงแผนงานต่าง ๆ ทั้งในระดับหน่วยงานและระดับประเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ เชื่อมโยงและมีระบบเพื่อบรรลุเป้าหมายทั้งในระดับหน่วยงานระดับประเทศและระดับสากล โดยเน้นการสืบสวนขยายผลเพื่อนำไปสู่การยึดและอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดอย่างเข้มข้น เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นสำคัญ
- ผลักดันการปรับปรุงแก้ไขและยกร่างกฎหมายที่สำคัญและอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงาน ปปง. เช่น ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. เป็นต้น โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน

- พัฒนาระบบการบริหารจัดการและบุคลากรให้ เป็นมืออาชีพ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญในสายงาน ในหลักสูตรทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานผ่านระบบออนไลน์ รวมถึงการจัดให้สำนักงาน ปปง. เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผ่านการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรภายในสำนักงาน ปปง. ในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดโครงการพัฒนาเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง. ด้านการบริหารจัดการความรู้ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โครงการพัฒนาเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง. สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กิจกรรม ปปง. แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ เป็นต้น เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐาน และเป็นมืออาชีพ

AMLO INSIDER

• **บูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ เพื่อบรรลุถึงเป้าหมายด้านความมั่นคงของประเทศ ภายใต้หลักกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง**

• ขับเคลื่อนการดำเนินการและความร่วมมือระหว่างประเทศ เป็นไปตามหลักปฏิบัติสากล โดยผลักดันการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (AML/CFT) เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการฟอกเงิน การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง รวมถึงการรักษาเสถียรภาพระบบการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งจะเพิ่มบทบาทการทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (AML/CFT) ในเวทีระหว่างประเทศ และส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีในฐานะประเทศที่มีการดำเนินงานตามมาตรฐานสากล รวมถึงเพิ่มความน่าเชื่อถือด้านการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือระหว่างประเทศต่อไปในอนาคต โดยสำนักงาน ปปง. ได้เสนอคณะรัฐมนตรีในคราวประชุม คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2565 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบให้ประเทศไทยสมัครเข้าเป็นสมาชิกของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (Financial Action Task Force: FATF) ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบตามที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) เสนอ

• บูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายใน และภายนอกในการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมาย ด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง เช่น การประชุมหารือร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อกำหนดแนวทางการประสานงาน ในการบูรณาการการทำงานร่วมกันในคดีความผิด เพื่อเพิ่มศักยภาพในการดำเนินการด้านการยึดและอายัดทรัพย์สินกับผู้ต้องหา และดำเนินคดีฐานฟอกเงินกับกลุ่มผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังแบบซุตรากร ถอนโค่น และคุ้มครองสิทธิของประชาชน การบูรณาการการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของขบวนการลักลอบค้าสัตว์ป่าข้ามชาติ เป็นต้น

• **ให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาด้านข้อมูลข่าวสารให้เหมาะสมกับสังคมยุคดิจิทัล**

ตั้งที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้วว่า ในปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญโดยได้ขยายขอบเขตการสนทนาของผู้คนให้เปิดกว้างมากขึ้นทั้งในเชิงพื้นที่และเชิงปริมาณ ทำให้การส่งข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชนเป็นไปอย่างได้ผลทันต่อกระแสที่เกิดขึ้น และมีลักษณะการกระจายแบบทุกทิศทางและมีระบบการตอบสนองอย่างรวดเร็ว สามารถสื่อสารได้แบบสองทิศทาง แต่ในขณะเดียวกัน

AMLO INSIDER

ก็เกิดการสร้างข่าวปลอมทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา โดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้น ข้อมูลบนโลกโซเชียลจึงมีทั้งข้อมูลข่าวสารที่ไม่ผ่านการคัดกรอง การรับข่าวสารบางครั้งเป็นเรื่องความคิดเห็น ความรู้สึก มากกว่าความจริง ส่วนใหญ่แล้วข่าวปลอมมักทำขึ้นเพื่อชักนำบุคคลในทางที่ผิดหรือชักจูงนำพาเพื่อสร้างความสนใจเพื่อผลประโยชน์ทางการค้า ทางการเมือง หรือเพื่อสร้างความชวนเชื่อให้คล้อยตามหรือทำให้เสียหายต่อบุคคล หน่วยงาน องค์กร สถาบัน หรือต้องการให้ได้ผลประโยชน์ทางใดทางหนึ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ของหน่วยงาน

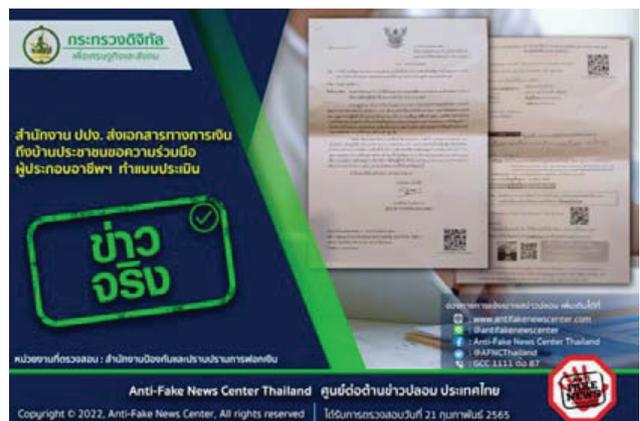
ประเด็นนี้เป็นเรื่องที่รัฐบาลให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อหลายด้าน โดยเฉพาะด้านความมั่นคงและระบบเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับบุคคลจนถึงระดับประเทศ จึงได้กำชับให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการปัญหาดังกล่าวอย่างเข้มข้น ในส่วนของสำนักงาน ปปง. ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิงรุก รวมทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่ เพื่อช่วยการประชาสัมพันธ์ และส่งข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชนเป็นไปอย่างได้ผล ทันท่วงทีที่กระแสที่เกิดขึ้นและถูกต้องตรงความเป็นจริง ป้องกันปัญหาการเกิดข่าวปลอมและช่วยแจ้งเตือนประชาชนไม่ให้กระทำความผิดหรือตกเป็นเหยื่อของกลุ่มมิจฉาชีพ โดยใช้กลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม มีลักษณะที่กระชับ ชัดเจน และเข้าใจง่าย เพื่อสร้างการรับรู้แก่ประชาชนอย่างถูกต้อง ทัวถึง และต่อเนื่อง

ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการสื่อสารสมัยใหม่ในงานด้านการประชาสัมพันธ์ และจะมีฐานข้อมูลที่ทันสมัยเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ทันต่อสถานการณ์แก่ประชาชนครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

- บูรณาการด้านข้อมูลข่าวสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมประเทศไทย (Anti-Fake News Center Thailand) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น เพื่อตรวจสอบข้อมูลและชี้แจงทำความเข้าใจข้อมูลที่ถูกต้องอย่างเร่งด่วนต่อเนื่อง รวมทั้งการจัดทำสื่อหรือข่าวประชาสัมพันธ์ (Press Release) ผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ สื่อมวลชน วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสังคมออนไลน์ และช่องทางของสำนักงาน ปปง. ได้แก่ เว็บไซต์สำนักงาน ปปง. สายด่วน 1710 สื่อสังคมออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อประชาสัมพันธ์ ป้ายไฟตัวอักษรวิ่ง Full Color Display

- จัดทำฐานข้อมูลในการอำนวยความสะดวกด้านข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ เว็บไซต์สำนักงาน ปปง. สื่อสังคมออนไลน์ สายด่วน 1710 เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบ สอบถามหรือติดตามข่าวสารต่าง ๆ ที่ถูกต้องและเป็นจริงได้อย่างสะดวกรวดเร็ว รวมทั้งจัดช่องทางในการอำนวยความสะดวกกับประชาชนในการติดต่อ แจ้งเบาะแส หรือสอบถามข้อมูลให้เพียงพอด้วย

- การส่งข้าราชการสำนักงาน ปปง. เป็นวิทยากรบรรยายในหลักสูตรของหน่วยงานภายนอก เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพอกเงินแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

AMLO INSIDER

จากการขับเคลื่อนนโยบายและดำเนินมาตรการที่ผ่านมา ส่งผลให้ในครึ่งปีแรกของปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงาน ปปง. มีการดำเนินการในรายคดีสำคัญและผลการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง เช่น

- รายคดี นางสาวพียดา ทองคำพันธ์ กับพวก ซึ่งมีพฤติการณ์ ที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนอันเข้าลักษณะเป็นความผิด กระทบความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวล มูลฐานตามมาตรา 3 (3) และความผิดฐานฟอกเงิน ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งสำนักงาน ปปง. โดยคณะกรรมการธุรกรรมได้มีมติยึดและอายัดทรัพย์สิน ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในรายคดีนี้ รวมจำนวน 2 ครั้ง รวมกว่า 109 รายการ มูลค่ารวมประมาณ 220,222,621.43 บาท โดยได้เปิดรับคำร้องขอคุ้มครองสิทธิ ผู้เสียหายไปแล้ว จำนวน 1 ครั้ง ในช่วงเดือนกันยายน 2564 และคณะกรรมการธุรกรรมมีมติให้สำนักงาน ปปง. ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้อง ขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่ยึดและอายัดดังกล่าว พร้อมดอกผลไปคืนหรือชดใช้แก่ผู้เสียหายแทนการสั่งให้ ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน รวมจำนวนผู้ที่ได้รับ การคุ้มครองสิทธิในรายคดีนี้ทั้งสิ้น 117 ราย
- รายคดี นายประสิทธิ์ เจียวก๊ก กับพวก ซึ่งมีพฤติการณ์ ที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนอันเข้าลักษณะเป็นความผิด กระทบความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวล มูลฐานตามมาตรา 3 (3) และความผิดฐานฟอกเงิน ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งสำนักงาน ปปง. โดยคณะกรรมการธุรกรรมได้มีมติยึดและอายัดทรัพย์สิน ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในรายคดีนี้ รวมจำนวน 2 ครั้ง รวมกว่า 109 รายการ มูลค่ารวมประมาณ 220,222,621.43 บาท โดยได้เปิดรับคำร้องขอคุ้มครองสิทธิ ผู้เสียหายไปแล้ว จำนวน 1 ครั้ง ในช่วงเดือนกันยายน 2564 และคณะกรรมการธุรกรรมมีมติให้สำนักงาน ปปง. ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่ง ให้นำทรัพย์สินตามคำสั่งคณะกรรมการธุรกรรมที่ ย. 159/2564 เรื่อง ยึดและอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง กับการกระทำความผิดไว้ชั่วคราว รายนายประสิทธิ์ เจียวก๊ก กับพวก ลงวันที่ 8 กันยายน 2564 จำนวน 78 รายการ รวมมูลค่าประมาณ 127,739,719.88 บาท พร้อมดอกผลคืน หรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายแทนการขอให้ทรัพย์สิน ตกเป็นของแผ่นดิน

สำนักงาน ปปง. ยังคงมุ่งมั่นปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การยึดและอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอย่างเข้มข้น เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน รวมถึงการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ให้มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ตามวิสัยทัศน์สำนักงาน ปปง. ที่ว่า

“เป็นมืออาชีพด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ภายใต้หลักธรรมาภิบาลและมีมาตรฐานสากล”

AMLO REVIEWS

AMLO REVIEWS

การจัดการข้อมูลรายงานธุรกรรมเพื่อระบุตัวตนและหน้าที่ขององค์กรอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นเครือข่าย¹ Handling of Transaction Report Data to Identify and Function of Networked Organized Crime Syndicates

พันตำรวจโท ธีรพงษ์ ดุลยวิจารณ์

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสืบสวนสอบสวนทางการเงิน
ปฏิบัติหน้าที่ ผู้อำนวยการกองคดี 4

สิ่งสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินมาตรการทางอาญาหรือมาตรการเกี่ยวกับทรัพย์สินตามกฎหมายต่าง ๆ และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คือ การสืบสวนสอบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน และพยานหลักฐานที่สำคัญประการหนึ่ง คือ “รายงานการทำธุรกรรม”

“รายงานการทำธุรกรรม” เป็นพยานหลักฐานเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินซึ่งจะทำให้ทราบและยืนยันได้ว่าบุคคลใดมีการทำธุรกรรมทางการเงินไปยังบุคคลใด หากอธิบายรายงานการทำธุรกรรมแต่ละรายการที่ตรวจพบและมีความสำคัญให้เข้าใจและสามารถเห็นภาพรวมอย่างง่าย อาจเปรียบเทียบรายงานการทำธุรกรรมกับการเล่นหมากรุก (Chess) จะพบว่า รายการทำธุรกรรมทางการเงินแต่ละรายการนั้นเป็นเสมือนหมากรุกแต่ละตัวบนกระดานหมากรุกที่มีความสำคัญมากน้อยแตกต่างกันไป

หมากรุกแต่ละตัว หรือที่เรียกว่า “ตัวหมาก” หากแยกกันอยู่ตามลำพังจะมองไม่เห็นถึงความเชื่อมโยงและเส้นทางการเดินหมาก อย่างไรก็ตามหากหมากกรุกเหล่านี้ถูกรวบรวมโดยผู้เล่นที่เดินตัวหมากด้วยการวางแผนและกำหนดหน้าที่ของตัวหมากแต่ละตัวโดยแฝงไว้ด้วยการผสมผสานและการเชื่อมตัวหมากเข้าหากันอย่างเป็นระบบ ตัวหมากเหล่านั้นย่อมกลายเป็นชุมพลซึ่งนำไปสู่เป้าหมายที่ผู้เล่นนั้นได้กำหนดไว้ในตอนต้น คล้ายกับวิธีการขององค์กรอาชญากรรมที่กำหนดบทบาทบาทตัวละครในการแสดงไว้ต่างกันตามภารกิจเพื่อเป้าหมายความสำเร็จของการก่ออาชญากรรมและได้ไปซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

¹ บทความนี้เป็นความเห็นทางวิชาการของผู้เขียน ทางสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

AMLO REVIEWS

ฝ่ายผู้บังคับใช้กฎหมายที่มีเป้าหมายในการปราบปรามจับกุมหรือดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดจึงต้องมีการคิดที่เป็นกระบวนการไม่แตกต่างจากองค์กรอาชญากรรม ด้วยการกำหนดขั้นตอนวิธีการตามภาพรวมปัญหาและองค์ประกอบของอาชญากรรมเป็นลำดับแรก จากนั้นจึงกำหนดบทบาทภารกิจแต่ละหน่วยงานให้เชื่อมโยงอย่างค้ำยันระหว่างกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมเหล่านั้น โดยการเดินตัวหมากของผู้เล่นจะมีการสร้างความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบบนเกมกระดาน ซึ่งอาจมีการเสียตัวหมากบางตัวไปเพื่อไปสู่เป้าหมายของเกมหมากรุก เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและพยานหลักฐานของคดีและนำมาสร้างฐานข้อมูลและความเชื่อมโยงกับคดีอื่น ๆ ขององค์กรอาชญากรรมนั้น เพื่อให้เห็นภาพรวมที่เป็นระบบ และมีส่วนประกอบที่เชื่อมโยงจากภาพใหญ่ที่สุดไปหาส่วนที่ย่อยที่สุดในองค์ประกอบของอาชญากรรม

การปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมโดยใช้มาตรการทางอาญานั้นเป็นวิธีการหนึ่งของรัฐที่มีความสำคัญในลำดับต้นเพื่อนำตัวบุคคลที่กระทำความผิดมาลงโทษ แต่การรวบรวมพยานหลักฐานในคดีอาญามักมีข้อจำกัดหลายประการ ทั้งในด้านการขอข้อมูลพยานหลักฐานต่าง ๆ โดยเฉพาะพยานหลักฐานทางการเงินเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือการพิสูจน์ความผิด เช่น การรวบรวมพยานหลักฐาน

ทั้งพยานบุคคล พยานวัตถุ พยานเอกสาร รวมถึงพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ หรือพยานที่รวบรวมได้ทางเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงเวลา สถานที่เกิดเหตุ ระยะเวลาในการสอบสวน การควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหา เป็นต้น การรวบรวมพยานหลักฐานเหล่านี้ มักมีข้อจำกัดด้านเวลา ข้อจำกัดของอำนาจหน้าที่ ตลอดจนข้อจำกัดด้านกฎหมายหลายประการ ทำให้การสอบสวนเพื่อนำไปสู่การได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่ครอบคลุมและครบถ้วนสมบูรณ์เป็นไปได้ยาก ส่งผลให้โอกาสที่จะสามารถมองเห็นภาพรวมอย่างกว้างของเครือข่ายองค์กรอาชญากรรมขนาดใหญ่ที่มีการกระทำความผิดที่เชื่อมโยงกันในแต่ละคดีเต็มไปด้วยข้อจำกัด ตลอดจนการเกิดเหตุของคดีแต่ละคดีมักเกิดในท้องที่ต่าง ๆ หลายท้องที่ทั้งในคดีที่เกิดเหตุในจังหวัดเดียวกัน ต่างจังหวัด ภูมิภาคเดียวกัน หรือต่างภูมิภาค ทำให้เกิดข้อจำกัดทางกฎหมายด้านเขตอำนาจการสืบสวนคดีอาญาซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปราบปรามอาชญากรรม การบังคับใช้กฎหมาย และการใช้มาตรการทางอาญา

สำนักงาน ป.ป.ง. มีจุดแข็ง (Strengths) ที่เกิดจากอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คือ การจัดเก็บฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากรายงานการทำธุรกรรมทางการเงินและทรัพย์สินที่ได้รับข้อมูลจากสถาบันการเงิน² และผู้มีหน้าที่ในการรายงาน

² มาตรา 13 เมื่อมีการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน ให้สถาบันการเงินมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมนั้นต่อสำนักงาน เมื่อปรากฏว่าธุรกรรมดังกล่าวเป็น

- (1) ธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (2) ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือ
- (3) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นธุรกรรมตาม (1) หรือ (2) หรือไม่ก็ตาม

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงใดที่เกี่ยวข้องหรืออาจจะเป็นประโยชน์ในการยืนยันหรือยกเลิกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมที่สถาบันการเงินได้รายงานไปแล้ว ให้สถาบันการเงินรายงานข้อเท็จจริงนั้นให้สำนักงานทราบโดยไม่ชักช้า

AMLO REVIEWS

ตามกฎหมาย³ นับแต่ ปี พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นปีที่เริ่มจัดตั้งสำนักงาน ปปง. จนถึงปัจจุบัน กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงเป็นเครื่องมือสำคัญทำให้เกิดการจัดเก็บข้อมูล (Data) และสารสนเทศ (Information) ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการปราบปรามการฟอกเงินได้อย่างมีนัยยะสำคัญ และสำนักงาน ปปง. ถือเป็นหน่วยงานเดียวในประเทศไทยที่มีข้อมูลดังกล่าวในความครอบครอง อย่างไรก็ตาม ความสำคัญเช่นนี้อาจไม่เกิดประโยชน์ใดหากไม่สามารถนำข้อมูลนี้มาใช้ประโยชน์ได้ ไม่ว่าจะในด้านพยานหลักฐานทางคดี การระบุกลุ่มเครือข่ายขบวนการขององค์กรอาชญากรรมเพื่อให้เห็นภาพรวมอย่างกว้างของอาชญากรรมขนาดใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อได้นำข้อมูลเหล่านี้มาประมวลผลและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

ธุรกรรมทางการเงินดังกล่าว จะแสดงให้เห็นถึงบทบาทและการแบ่งหน้าที่กันทำของเครือข่ายอาชญากรรม การปกปิดตัวตนที่แท้จริง และการตัดตอนกันเองของขบวนการอาชญากรรมเพื่อมิให้มีการขัดท้อถึงตัวตนของผู้เป็นตัวการที่อยู่เบื้องหลังการก่ออาชญากรรมและเป็นผู้ได้รับประโยชน์ที่แท้จริงของขบวนการอาชญากรรม การให้ความสำคัญในการกำหนดประเด็นหรือข้อสังเกตข้อมูลรายงานการทำธุรกรรมทั้งในอดีตและปัจจุบันจึงมีความสำคัญ เพราะเมื่อสามารถวิเคราะห์รูปแบบและวิธีการที่ใช้ในการทำธุรกรรม รวมทั้งวิวัฒนาการในการก่ออาชญากรรมของบรรดาอาชญากรได้อย่างเป็นระบบแล้วย่อมนำไปสู่การสร้างมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินที่มีประสิทธิภาพให้กับประชาชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

³ มาตรา 16 ให้ผู้ประกอบการอาชีพดังต่อไปนี้มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานในกรณีเป็นธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ทั้งนี้ ผู้ประกอบอาชีพตาม (2) (3) (4) และ (5) ต้องเป็นนิติบุคคล เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยที่มีพยานหลักฐานอันสมควรว่ามีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินกับผู้ประกอบอาชีพตาม (2) (3) (4) และ (5) ที่มีได้เป็นนิติบุคคล ให้สำนักงานมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบอาชีพดังกล่าวรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงาน

- (1) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการ การให้คำแนะนำ หรือการเป็นที่ปรึกษาในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือการเคลื่อนย้ายเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่สถาบันการเงินตามมาตรา 13
 - (2) ผู้ประกอบอาชีพค้าอัญมณี เพชรพลอย ทองคำ หรือเครื่องประดับที่ประดับด้วยอัญมณี เพชรพลอย หรือทองคำ
 - (3) ผู้ประกอบอาชีพค้าหรือให้เช่ารถยนต์
 - (4) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์
 - (5) ผู้ประกอบอาชีพค้าของเก่าตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า
 - (6) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับหรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน
 - (7) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับบัตรเครดิตที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ หรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน
 - (8) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับบัตรเครดิตที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต หรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน
 - (9) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์
 - (10) ผู้ประกอบอาชีพที่ดำเนินธุรกิจทางการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินที่มีใช้เงินเป็นสถาบันการเงิน ซึ่งปรากฏผลจากการประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายว่ามีความเสี่ยงที่อาจถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- ในกรณีที่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงใดที่เกี่ยวข้องหรืออาจจะเป็นประโยชน์ในการยืนยันหรือยกเลิกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมที่ได้รายงานไปตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้บุคคลดังกล่าวรายงานข้อเท็จจริงนั้นให้สำนักงานทราบโดยไม่ชักช้า ให้นำความในมาตรา 14 มาใช้บังคับกับผู้ที่มีหน้าที่รายงานตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่กรณีผู้ที่มีหน้าที่รายงานดังกล่าว เป็นผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินเสียเอง

บรรณานุกรม

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

AMLO REVIEWS

มาตรการป้องกันการทุจริตในการดำเนินงาน ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน¹ Measures to Prevent Corruption in The Operation of The Anti-Money Laundering Office

นายสนรยา เหลืองเจริญกุล
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและมาตรการ
รองหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ป.ง.) เป็นหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง เพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดมูลฐานและผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์ และมีอำนาจในการสืบสวนรวมทั้งเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data) อย่างน้อยจำนวน 3 ข้อมูลดังต่อไปนี้

- 1) ข้อมูลธุรกรรมหรือทรัพย์สิน
- 2) ข้อมูลการสื่อสาร
- 3) ข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

ด้วยอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนและเข้าถึงข้อมูลเพื่อบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว สำนักงาน ป.ง. จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการทุจริตเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดบุคลากรของสำนักงาน ป.ง. กระทำการทุจริตหรือนำข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติหน้าที่ไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งการกระทำในรูปลักษณะอื่นซึ่งมีลักษณะเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันอาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว โดยปัจจุบันการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรของสำนักงาน ป.ง. อยู่ภายใต้มาตรการ จำนวน 2 มาตรการ ได้แก่ มาตรการทางกฎหมาย และมาตรการทางการบริหาร

¹ บทความนี้เป็นความเห็นทางวิชาการของผู้เขียน ทางสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

AMLO REVIEWS

1. มาตรการทางกฎหมาย

มาตรการทางกฎหมายเป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นภายใต้บทบัญญัติของ มาตรา 10² มาตรา 11³ มาตรา 61/1⁴ และมาตรา 66⁵ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดโทษของเจ้าหน้าที่รัฐในตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายซึ่งกระทำการอันมิชอบด้วยอำนาจหน้าที่ซึ่งตนได้รับมอบหมายจากกฎหมาย โดยเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว จะเห็นได้ว่ากฎหมายได้กำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดโดยทุจริตหรือกระทำความผิดอาญาฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้รุนแรง เนื่องจากว่าการดำเนินงานของสำนักงาน ปปง. เป็นการล่อล้าสิทธิบางประการของผู้กระทำความผิดมูลฐานและผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์ในการที่จะต้องแสวงหาและพิสูจน์ทราบเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดและผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐานหรือไม่

²มาตรา 10 กำหนดโทษกรณี เจ้าพนักงาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ กรรมการหรือผู้บริหารหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงิน หรือกรรมการขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญผู้ใดกระทำความผิดตามหมวดนี้ ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น และกำหนดโทษกรณีกรรมการ อนุกรรมการ กรรมการธุรกรรม เลขานุการ รองเลขานุการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ใดกระทำความผิดฐานฟอกเงินตามหมวด 1 แห่งพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

³มาตรา 11 กรรมการ อนุกรรมการ กรรมการธุรกรรม เลขานุการ รองเลขานุการ พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน หรือข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามพระราชบัญญัติประมวลกฎหมายอาญาอันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดตามหมวดนี้ ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

⁴มาตรา 61/1 กำหนดโทษกรณี นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใช้หรือสั่งการให้คณะกรรมการธุรกรรม เลขานุการ รองเลขานุการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สิน หรือยับยั้งการทำธุรกรรม ยึดหรืออายัด หรือปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีให้พยานหลักฐานตามสมควรเพื่อกลับแก้หรือให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง หรือกระทำการดังกล่าวโดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสามสิบปี หรือปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และกำหนดโทษกรณี กรรมการ ธุรกรรม เลขานุการ รองเลขานุการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดปฏิบัติตามการใช้หรือการสั่งการตามวรรคหนึ่งโดยมิชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสามสิบปี หรือปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

⁵มาตรา 66 กำหนดโทษกรณีผู้ใดเปิดเผยข้อมูลหรือกระทำการใด ๆ อันอาจทำให้ลูกค้าหรือบุคคลภายนอกทราบเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า การรายงานธุรกรรมหรือการส่งข้อมูลไปยังสำนักงาน ปปง. เว้นแต่เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาลหรือเป็นการเปิดเผยข้อมูลระหว่างสำนักงานใหญ่กับสาขาของผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 ที่ตั้งอยู่ในหรือต่างประเทศเพื่อดำเนินการอันเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือรู้ หรืออาจรู้ความลับในราชการเกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นรู้หรืออาจรู้ความลับดังกล่าว เว้นแต่เป็นการปฏิบัติตามหน้าที่หรือตามกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

AMLO REVIEWS

นอกจากนี้ ตามมาตรา 43⁶ มาตรา 44⁷ และ มาตรา 45/1⁸ ได้กำหนดวิธีป้องกันเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนของผู้บริหารระดับสูง โดยกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ ปปง. ว่าจะต้องไม่เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐ ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ ที่ปรึกษา หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายกัน หรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องในห้างหุ้นส่วน บริษัท สถาบันการเงิน หรือประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอย่างอื่น หรือประกอบกิจการใด ๆ อันขัดต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียวไม่เกิน 4 ปี รวมทั้งให้กำหนดตำแหน่งที่ปรึกษาสำนักงานให้แก่เลขาธิการ ปปง. ซึ่งพ้นจากตำแหน่งโดยห้ามมิให้แต่งตั้งผู้เคยดำรงตำแหน่งเลขาธิการ ปปง. เป็นผู้บริหารส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานใดของรัฐ เว้นแต่ตำแหน่งที่ปรึกษาสำนักงาน ปปง. และในมาตรา 61/2⁹ ยังได้กำหนดโทษปรับ ในกรณีผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งเลขาธิการ ปปง. ที่ดำรงตำแหน่งใด ๆ ในหรือเป็นลูกจ้างของหน่วยงาน

⁶มาตรา 43 เลขาธิการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) มีความรู้ความเชี่ยวชาญในทางเศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง หรือกฎหมาย

(2) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการ หรือดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งอธิบดี หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไป หรือรองหัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งหัวหน้าส่วนราชการมีฐานะเทียบเท่าปลัดกระทรวง

(3) ไม่เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐ

(4) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ ที่ปรึกษา หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายกันหรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องในห้างหุ้นส่วน บริษัท สถาบันการเงินหรือประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพอย่างอื่น หรือประกอบกิจการใด ๆ อันขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

⁷มาตรา 44 เลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ให้เลขาธิการได้รับเงินเพิ่มพิเศษเพื่อประกันความเป็นอิสระและเป็นกลางในอัตราซึ่งรวมกันกับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งแล้วเทียบเท่ากับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของปลัดกระทรวง และให้ได้รับเงินเพิ่มพิเศษจนกว่าจะออกจากราชการ

ให้ข้าราชการของสำนักงานซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และในการกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ คุณภาพของงาน และการดำรงตนอยู่ในความยุติธรรมโดยเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระบวนการยุติธรรมด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

⁸มาตรา 45/1 ภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งเลขาธิการจะไปดำรงตำแหน่งใด ๆ ในหรือเป็นลูกจ้างของหน่วยงานที่เป็นผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 มิได้

⁹มาตรา 61/2 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 45/1 ต้องระวางโทษปรับไม่น้อยกว่าสามเท่า แต่ไม่เกินหกเท่าของค่าตอบแทนและรายได้อื่นที่ได้จากการทำงานนั้นคำนวณเป็นรายปี แต่ต้องไม่น้อยกว่าห้าแสนบาท

AMLO REVIEWS

ที่เป็นผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13¹⁰ และมาตรา 16¹¹ ภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง โดยกำหนดโทษปรับเป็นเงินไม่น้อยกว่าสามเท่าแต่ไม่เกินหกเท่าของค่าตอบแทน และรายได้อื่นที่ได้จากการทำงานนั้นซึ่งคำนวณเป็นรายปี แต่ต้องไม่น้อยกว่าห้าแสนบาท

2. มาตรการทางการบริหาร

นอกจากมาตรการทางกฎหมายที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว สำนักงาน ป.ป.ช. ยังได้วางมาตรการทางการบริหาร เพื่อป้องกันการทุจริตภายในองค์กรภายใต้การดำเนินการ ดังนี้

¹⁰ มาตรา 13 เมื่อมีการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน ให้สถาบันการเงินมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมนั้นต่อสำนักงาน เมื่อปรากฏว่าธุรกรรมดังกล่าวเป็น

- (1) ธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (2) ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือ
- (3) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็ธุรกรรมตาม (1) หรือ (2) หรือไม่ก็ตาม

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงใดที่เกี่ยวข้องหรืออาจจะเป็นประโยชน์ในการยืนยันหรือยกเลิกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมที่สถาบันการเงินได้รายงานไปแล้ว ให้สถาบันการเงินรายงานข้อเท็จจริงนั้นให้สำนักงานทราบโดยไม่ชักช้า

¹¹ มาตรา 16 ให้ผู้ประกอบการอาชีพดังต่อไปนี้มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานในกรณีเป็นธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ทั้งนี้ ผู้ประกอบการอาชีพตาม (2) (3) (4) และ (5) ต้องเป็นนิติบุคคล เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยที่มีพยานหลักฐานอันสมควรว่ามีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินกับผู้ประกอบการอาชีพตาม (2) (3) (4) และ (5) ที่มีได้เป็นนิติบุคคล ให้สำนักงานมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบการอาชีพดังกล่าวรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงาน

(1) ผู้ประกอบการชีพเกี่ยวกับการดำเนินการ การให้คำแนะนำ หรือการเป็นที่ปรึกษาในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือการเคลื่อนย้ายเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่สถาบันการเงินตามมาตรา 13

- (2) ผู้ประกอบการชีพค้าอัญมณี เพชรพลอย ทองคำ หรือเครื่องประดับที่ประดับด้วยอัญมณี เพชรพลอย หรือทองคำ
- (3) ผู้ประกอบการชีพค้าหรือให้เช่าซื้อรถยนต์
- (4) ผู้ประกอบการชีพเกี่ยวกับนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์

(5) ผู้ประกอบการชีพค้าของเก่าตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า

(6) ผู้ประกอบการชีพเกี่ยวกับสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับหรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับหรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(7) ผู้ประกอบการชีพเกี่ยวกับบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ หรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(8) ผู้ประกอบการชีพเกี่ยวกับบัตรเครดิตที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต หรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(9) ผู้ประกอบการชีพเกี่ยวกับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

(10) ผู้ประกอบการชีพที่ดำเนินธุรกิจทางการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินที่มีใช้เป็นสถาบันการเงิน ซึ่งปรากฏผลจากการประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายว่ามีความเสี่ยงที่อาจถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงใดที่เกี่ยวข้องหรืออาจจะเป็นประโยชน์ในการยืนยันหรือยกเลิกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมที่ได้รายงานไปตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้บุคคลดังกล่าวรายงานข้อเท็จจริงนั้นให้สำนักงานทราบโดยไม่ชักช้า ให้นำความในมาตรา 14 มาใช้บังคับกับผู้ที่มีหน้าที่รายงานตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่กรณีผู้มีหน้าที่รายงานดังกล่าว เป็นผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินเสียเอง

AMLO REVIEWS

2.1 การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน

กระบวนการต่าง ๆ เช่น กระบวนการกำกับดูแลผู้มีหน้าที่รายงาน กระบวนการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน กระบวนการบริหารจัดการทรัพย์สิน กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น เพื่อลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และเพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกันอย่างถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถตรวจสอบขั้นตอนการดำเนินงานว่าเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน และให้หน่วยงานภายในสำนักงาน ปปง. กำกับติดตามผลการปฏิบัติตามคู่มือฯ ภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ จำนวน 3 ประการ ดังนี้

(1) ติดตามการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามคู่มือฯ และมุ่งเน้นในกระบวนการที่ให้บริการประชาชนหรือประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกัน

(2) กำกับ ดูแล แนะนำเจ้าหน้าที่ทุกคนให้ปฏิบัติงานครบทุกขั้นตอนด้วยความถูกต้องตามคู่มือฯ

(3) รวบรวมปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานจริงกับกระบวนการตามคู่มือฯ เพื่อใช้ประโยชน์ในการทบทวนกระบวนการให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามภารกิจปัจจุบัน

2.2 การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต

สำนักงาน ปปง. มีการนำกระบวนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร โดยให้บุคลากรของสำนักงาน ปปง. มีส่วนร่วมในการพิจารณาความเสี่ยงการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานในกระบวนการต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานภายในสำนักงาน ปปง. และร่วมกันพิจารณาแนวทางป้องกันมิให้นำไปสู่การทุจริตได้ ซึ่งจะช่วยเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินงานของสำนักงาน ปปง. จะไม่มีการทุจริต หรือในกรณีที่เกิดพบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบปัญหาที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต หรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำระบบการประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันไว้ล่วงหน้า โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ โดยไม่ใช่เป็นการเพิ่มภาระงานให้แก่หน่วยงานภายในสำนักงาน ปปง. แต่อย่างใด

2.3 การควบคุมและเสริมสร้างความประพฤติและวินัยข้าราชการ

สำนักงาน ปปง. ได้กำหนดมาตรการเพื่อเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง โดยออกประกาศคำสั่ง 666/2561 ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2561 เรื่อง มาตรการควบคุมและเสริมสร้างความประพฤติและวินัยข้าราชการสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง ภายใต้หลักการ ข้าราชการสำนักงาน ปปง. ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการอย่างถูกต้อง และต้องรักษาวินัยตามที่กำหนดไว้ในหมวด 6 วินัยและการรักษาวินัย แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 โดยการให้

AMLO REVIEWS

ผู้บังคับบัญชาทวดชั้น ควบคุม กำกับ ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รักษาวินัยโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ และผู้บังคับบัญชาต้องเอาใจใส่สังเกตการณ์ ขจัดเหตุที่อาจก่อให้เกิดการกระทำผิดวินัยในเรื่องอันอยู่ในวิสัยที่จะป้องกันตามควรแก่กรณี ตลอดจนเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีวินัยโดยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างขวัญและกำลังใจในอันที่จะเสริมสร้างและพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้เป็นผู้มีวินัย และปกครองดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาคและเที่ยงธรรม หากพบผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดทางอาญาหรือวินัย หรือมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหาย ให้รีบดำเนินการแก้ไข ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาที่ละเลย นอกจากจะต้องถูกพิจารณาความบกพร่องแล้ว อาจถูกพิจารณางดเงินเดือนประจำปี หรืออาจถูกพิจารณางดการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้นในรอบปี หรืออาจถูกพิจารณาปรับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่หรือเปลี่ยนแปลงหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในโอกาสแรกตามควรแก่กรณี

2.4 มาตรการตรวจสอบ การพิจารณาดำเนินการ และการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2556

ระเบียบคณะกรรมการธุรกรรมว่าด้วยการรับเรื่อง การตรวจสอบ การพิจารณาดำเนินการ และการควบคุมตรวจสอบ การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2556 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการรับเรื่อง การตรวจสอบรายงาน ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำธุรกรรม การกระทำ ความผิดมูลฐาน การฟอกเงิน การสนับสนุนทางการเงิน แก่การก่อการร้ายหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พ.ศ. 2556 การเสนอเรื่องหรือสำนวนคดีต่อคณะกรรมการ ธุรกรรม และกำหนดมาตรการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงาน ของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

AMLO REVIEWS

มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกันภายใต้การควบคุม ตรวจสอบโดยผู้บังคับบัญชาทุกระดับอย่างใกล้ชิด โดยกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องรายงาน ความคืบหน้าเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานต่อผู้อำนวยการกองทุก ๆ ระยะเวลา 30 วัน และให้จัดทำสมุดคุมเรื่องหรือคุมสำนวนคดี ในส่วนของตนเพื่อบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และผลการดำเนินการตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบกระทำการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ เลขาธิการอาจพิจารณา ดำเนินการแก่ผู้นั้นตามกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง และ หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้อำนวยการส่วนหรือผู้อำนวยการกอง แล้วแต่กรณี ละเลยไม่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ หรือไม่ควบคุม

ตรวจสอบให้เจ้าหน้าที่ภายใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้ถือว่าผู้อำนวยการส่วนหรือผู้อำนวยการกองดังกล่าว กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ด้วย

จากมาตรการทั้งสองดังกล่าวข้างต้น เป็นการวาง ระบบเพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งส่งผลให้ผู้กระทำความผิดมูลฐานและผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์ ไม่สามารถนำทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดไปใช้ในการก่ออาชญากรรมอื่นได้อีก และสามารถนำทรัพย์สินที่ยึด หรืออายัดจากผู้กระทำความผิดไปคืนให้แก่ผู้เสียหายตาม มาตรการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายภายใต้กฎหมายว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นใจและเป็นที่ยิ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พ.ศ. 2556

ระเบียบคณะกรรมการธุรกรรมว่าด้วยการรับเรื่อง การตรวจสอบ การพิจารณาดำเนินการ และการควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2556

AMLO REVIEWS

ความโปร่งใสของการเป็นผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของนิติบุคคล และบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย¹ Transparency and Beneficial Ownership of Legal Entities and Arrangements

นายพงศ์ธร ทองดง
ผู้อำนวยการส่วนนิติการ
กองกฎหมาย

บทความฉบับที่แล้ว ผู้เขียนได้อธิบายถึงความหมายของ “ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง” ซึ่งหมายถึง ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงในทางกฎหมายและเจ้าของผู้รับผลประโยชน์ในทางพฤตินัยหรือตามความเป็นจริง และ “นิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายที่ต้องแจ้งข้อมูลของผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงและเกณฑ์การเป็นผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง” ในหัวข้อที่ 1 และหัวข้อที่ 2 ซึ่งบทความในฉบับนี้ จะเป็นการอธิบายในส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของนิติบุคคลและบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายต่อจากความเดิมฉบับที่แล้ว ในหัวข้อที่ 3 – 5 ดังนี้

3. วิธีการแจ้งข้อมูลผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง
4. ประโยชน์ที่จะได้รับจากข้อมูลผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง และ
5. บทสรุป

3. วิธีการแจ้งข้อมูลผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง

หลายประเทศกำหนดให้นิติบุคคลและบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายตามประเภทที่กำหนดในกฎหมายภายในต้องแจ้งข้อมูลผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงต่อหน่วยงานของรัฐ ส่วนวิธีการแจ้งนั้นส่วนใหญ่ใช้ระบบการจดทะเบียน (Register of Beneficial Ownership) โดยหน่วยงานที่จะเป็นหน่วยรับจดทะเบียนนั้นแล้วแต่ว่าจะกำหนดให้เป็นอำนาจของหน่วยงานใด หรือบางประเทศจะมีหน่วยงานกลางที่รับจดทะเบียนข้อมูลผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงอย่างกรณีของประเทศอังกฤษการแจ้งข้อมูลผู้รับประโยชน์

ที่แท้จริง (the People with Significant Control (PSC) register) จะถูกแจ้งไปที่ Companies House หากเป็นบริษัท หรือหากเป็นกองทรัสต์สินต้องแจ้งไปที่ The UK Land Registry² หรือประเทศไอร์แลนด์มีการผ่านกฎหมายที่ชื่อ Irish Statutory Instrument No. 110 (SI 110) of 2019 โดยได้จัดตั้งหน่วยงานกลางที่เรียกว่า A Central Register of Beneficial Ownership ประเทศเนเธอร์แลนด์ มีการผ่านกฎหมายที่ชื่อ Law No. 35179 เพื่อกำหนดให้มีการจดทะเบียนข้อมูลผู้รับประโยชน์

¹ บทความนี้เป็นความเห็นทางวิชาการของผู้เขียน ทางสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย
² Department for Business, Energy & Industrial Strategy. Beneficial Ownership Register : Enhancing Transparency of Beneficial Ownership. Retrieved from https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/606411/beneficial-ownership-transparency-summary-responses.pdf.

AMLO REVIEWS

ที่แท้จริงไปยัง The Netherlands Chamber of Commerce³ ประเทศกรีซได้ผ่านกฎหมายชื่อ Hellenic Anti - Money Laundering and Terrorist Financing Law (L. 4557/2018) (AML/CFT Law) เพื่อกำหนดให้มีการแจ้งข้อมูลไปยัง Central Beneficial Owner Register ประเทศสเปนมีการกำหนดในกฎหมาย Spanish Ministry of Justice Ministerial Order 319/2018 เพื่อแจ้งข้อมูลไปยัง Centralised Body for the Prevention of Money Laundering หรือฝรั่งเศสกำหนดให้แจ้งไปยัง The Registre du Commerce et des Société⁴

จากการศึกษากฎหมายของต่างประเทศ ส่วนใหญ่ จะมีการกำหนดให้เจ้าของผู้ได้รับประโยชน์ที่แท้จริงต้องแจ้งข้อมูลไปยังหน่วยงานกำกับนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย แต่ก็มีบางประเทศที่กำหนดให้แจ้งไปยังกรมสรรพากร เช่น กรณีของประเทศไอร์แลนด์ เป็นต้น

ส่วนวิธีการแจ้งนั้นหลายประเทศใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Register) โดยอาจมีการกำหนดเป็นเว็บไซต์กลาง เพื่อให้ผู้มีหน้าที่แจ้งข้อมูลสามารถเข้าไปจดทะเบียนตามแบบฟอร์มที่กำหนด เช่น ในประเทศในยุโรปแทบทุกประเทศ กำหนดช่องทางเว็บไซต์ให้นิติบุคคลและบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายสามารถเข้าไปลงทะเบียนผู้ได้รับประโยชน์ที่แท้จริง⁵ ทั้งนี้ ข้อมูลเจ้าของผู้ได้รับประโยชน์ที่แท้จริงนั้นบางประเทศถือว่าเป็นข้อมูลสาธารณะที่ประชาชนเข้าถึงได้ยกตัวอย่างเช่น ประเทศอังกฤษ เดนมาร์กและประเทศเนเธอร์แลนด์⁶ แต่ก็มีอีกหลายประเทศที่จำกัดสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวไว้เฉพาะผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเท่านั้น เช่น ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน และ ประเทศฟินแลนด์ เป็นต้น⁷ ส่วนบางประเทศประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ภายใต้ข้อจำกัดและต้องจ่ายค่าธรรมเนียม เช่น ประเทศไอร์แลนด์ อิตาลี กรีซ และฮังการี เป็นต้น⁸ สำหรับประเทศไทย ผู้เขียนเห็นว่าข้อมูลเจ้าของผู้ได้รับประโยชน์ที่แท้จริงเป็นข้อมูลส่วนบุคคล แม้เป็นข้อมูลที่มีกฎหมายกำหนดให้สามารถจัดเก็บหรือนำไปประมวลผลได้ตามอำนาจหน้าที่ แต่ก็ควรจำกัดสิทธิเฉพาะผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเท่านั้นที่จะสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในทางที่ผิดและสร้างความเดือดร้อนเสียหายแก่เจ้าของข้อมูล แต่หากประชาชนทั่วไปต้องการเข้าถึงข้อมูลก็ควรใช้ช่องทางตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

³ Government information for entrepreneurs. UBO register for ultimate beneficial owner. Retrieved from <https://business.gov.nl/regulation/ubo-register-ultimate-beneficial-owner/>.

⁴ G-20. Guide to Beneficial Ownership Information: Legal Entities and Legal Arrangements. Retrieved from https://star.worldbank.org/sites/default/files/g20_bo_country_guide_france.pdf.

⁵ KPMG International. UBO disclosure requirements within the EU. Retrieved from <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2018/07/gls-transparency-register-web.pdf>.

⁶ UK parliament. Registers of beneficial ownership Research Briefing. Retrieved from <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-8259>.

⁷ FEDERALE OVERHEIDSDIENST FINANCIËN. UBO REGISTER. Retrieved from <https://finance.belgium.be/en/E-services/register-beneficial-owners>.

⁸ Schmidt & Schmidt. What is the Register of Beneficial Ownership and which countries have already implemented it?. Retrieved from <https://schmidt-export.com/news/what-register-beneficial-ownership-and-which-countries-have-already-implemented-it>.

AMLO REVIEWS

4. ประโยชน์ที่จะได้รับจากข้อมูลผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง

รายงานผลการศึกษาเรื่องแนวโน้มการฟอกเงินในประเทศไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีการฟอกเงินผ่านนิติบุคคลและธุรกิจบังหน้า ทุนความและนักบัญชี บริษัทหน้าเที่ยวทรัสต์ต่างประเทศที่ดำเนินการในประเทศไทย การเล่นแชร์ที่มีการฉ้อโกงและการฟอกเงินผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไร ซึ่งจัดทำโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ที่เสนอต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เมื่อเดือนมิถุนายน 2564 พบว่า รูปแบบการฟอกเงินผ่านนิติบุคคลของไทยไม่แตกต่างจากคดีตัวอย่างที่เคยเกิดขึ้นทั่วโลก เนื่องจากการจดทะเบียน จัดตั้งบริษัทจำกัดในประเทศไทยสามารถทำได้ง่าย รวมถึงยังมีการใช้หุ้นชนิดไม่ระบุชื่อผู้ถือได้ ซึ่งเป็นจุดอ่อนสำคัญที่จะถูกใช้เป็นช่องทางในการจัดตั้งบริษัทบังหน้า โดยอาชญากรจะนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดมาฟอกเงินผ่านการจัดตั้งนิติบุคคลทั้งในรูปแบบของการจัดตั้งบริษัทที่ไม่ได้มีการประกอบกิจการจริง (Shell Company) บริษัทที่มีการประกอบธุรกิจจริง (Front Company)

มีการนำเงินเข้าระบบ (Placement) ด้วยการกระจายเงินเข้าบัญชีเงินฝากในนามของนิติบุคคล รวมทั้งลงทุนในหน่วยลงทุนของธนาคารพาณิชย์ และซื้ออสังหาริมทรัพย์ เพื่อกลบเกลื่อนร่องรอยเงินที่ได้จากการกระทำความผิด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลคำสั่งยึดและอายัดทรัพย์สินในช่วง ปี พ.ศ. 2555 – 2562 ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ป.ง.) จำนวน 1,359 คำสั่ง พบคดีที่นิติบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องในความผิดมูลฐานและความผิดฐานฟอกเงินทั้งหมด 76 คำสั่ง โดยพบนิติบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องในความผิดมูลฐานมากถึง 201 แห่ง ซึ่งเกี่ยวข้องในคดีความผิดมูลฐานฉ้อโกงมากที่สุด⁹ คือ มีจำนวนบริษัทมากถึง 130 แห่ง ที่ถูกตั้งขึ้นมาบังหน้าเพื่อใช้ฉ้อโกงภาษี ฉ้อโกงสถาบันการเงิน รวมถึงเปิดบริษัทบังหน้าเพื่อหลอกลวงและฉ้อโกงประชาชน รองลงมา คือมีนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีทุจริตต่อหน้าที่¹⁰ โดยผู้กระทำความผิดนำเงินจากการทุจริตมาฟอกเงินผ่านการจัดตั้งนิติบุคคล จำนวน 36 แห่ง

⁹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้ “ความผิดมูลฐาน” หมายความว่า (3) ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

(18) ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง หรือยักยอก ตามประมวลกฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นปกติธุระ

¹⁰ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้ “ความผิดมูลฐาน” หมายความว่า (5) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

AMLO REVIEWS

ขณะที่มีนิติบุคคลเกี่ยวข้องในคดียาเสพติด¹¹ อีกจำนวน 14 แห่ง โดยนิติบุคคลเหล่านี้ถูกจัดตั้งขึ้นมาบังหน้าเพื่อใช้ในการรับเงิน โอนเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลความผิดดังกล่าวจากฐานข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (บก.ปอศ.) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ปีพ.ศ. 2562 พบสถิติการดำเนินคดียาเสพติดกว่า 350,000 คดี¹² สถิติการดำเนินคดีพิเศษด้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เช่น ความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ บริษัทมหาชน ภาษีตามประมวลรัษฎากร ภาษีสรรพสามิต การแลกเปลี่ยนเงินตรา การฟอกเงิน และการกักขังเงิน ที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน จำนวน 185 คดี และสถิติการดำเนินคดีด้านการปราบปรามการทุจริตของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ปี พ.ศ. 2562 อีกกว่า 930 คดี ซึ่งแม้ว่าคดีเหล่านี้อาจไม่ได้เป็นคดีความผิดฐานฟอกเงินทุกคดีก็ตาม แต่ก็สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มและความเสี่ยงที่นิติบุคคลจะถูกนำมาใช้บังหน้าเพื่อฟอกเงินในคดีดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นได้เช่นกัน

นอกจากนี้ ตามรายงานการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2560 พบว่าประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความเสี่ยงจากการใช้นิติบุคคลบังหน้าเพื่อการฟอกเงิน และประเทศไทยยังถูกระบุว่ามีข้อบกพร่องในข้อแนะนำที่ 24 ความโปร่งใสและการเป็นผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของนิติบุคคล (Transparency and

beneficial ownership of legal persons) และข้อแนะนำที่ 25 ความโปร่งใสและผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย (Transparency and beneficial ownership of legal arrangements) โดยระบุว่าเกณฑ์ทางกฎหมายมีความสอดคล้องเพียงบางส่วน (Partially Compliant) เนื่องจากยังขาดมาตรการทางกฎหมายหลายประการ อาทิ นิติบุคคลไม่ต้องรายงานและเก็บข้อมูลการเป็นเจ้าของผู้รับผลประโยชน์ และไม่มีกลไกในการระบุตัวตนของเจ้าของหรือผู้รับผลประโยชน์จากหุ้นชนิดไม่ระบุชื่อผู้ถือ (bearer share) และไม่มีมาตรการเพื่อให้มั่นใจว่าจะไม่มีการใช้หุ้นชนิดไม่ระบุชื่อผู้ถือเพื่อการฟอกเงิน¹³ ดังนั้นหากประเทศไทยมีมาตรการทางกฎหมายที่กำหนดให้แจ้งข้อมูลการเป็นเจ้าของผู้รับผลประโยชน์จะส่งผลดีดังต่อไปนี้

4.1 ตามกฎกระทรวงการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำ พ.ศ. 2563 กำหนดให้ผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมต้องระบุผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของนิติบุคคล องค์กรไม่แสวงหากำไร หรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายที่เป็นลูกค้ำ โดยสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรม ในทางปฏิบัตินั้นการค้นหาลูกค้ำบุคคลธรรมดาที่เป็นผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงทำได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากไม่มีฐานข้อมูลผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงในการตรวจสอบและระบุตัวบุคคลผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงได้ ซึ่งหากมีฐานข้อมูลดังกล่าวจะทำให้ผู้มีหน้าที่รายงานและหน่วยงานของรัฐหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลนั้น เพื่อใช้ในการตรวจสอบอันเป็นการสร้างธรรมาภิบาลในการประกอบธุรกิจหรือการดำเนินงาน เช่น Corporation Act 2001

¹¹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้ “ความผิดมูลฐาน” หมายความว่า

(1) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

¹² อนุชิต ไกรวิจิตร. 25 กันยายน 2562. ปปส. สรุปผลการจับยาเสพติดปี 62 มูลค่ากว่า 6 หมื่นล้าน ยึดยาบ้ากว่า 512 ล้านเม็ด. เดอะสแตนดาร์ด. สืบค้นจาก <https://thestandard.co/annual-drug-arrests-2019/>.

¹³ Asia/Pacific Group on Money Laundering (APG), (2560), หน้า 10.

AMLO REVIEWS

ของออสเตรเลีย, Code de Commerce ของฝรั่งเศส, Commercial Registration Rules, MOJ Ordinance No. 23 of 1964 ของญี่ปุ่น และ THE COMPANIES ACT, 2013 ของอินเดีย, Companies Act 2006 ของอังกฤษ และ COMPANIES (AMENDMENT) ACT 2017 ของสิงคโปร์¹⁴ เป็นต้น และช่วยลดความเสี่ยงในการใช้นิติบุคคลองค์กรไม่แสวงหากำไร หรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายในทางที่ผิดได้

4.2 เป็นการดำเนินการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต (United Nations Convention against Corruption: UNCAC) ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามและให้สัตยาบันเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา UNCAC เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2546 และวันที่ 1 มีนาคม 2554 ตามลำดับ ทั้งนี้ ในหมวดที่ 2 เรื่องมาตรการป้องกัน (Preventive Measures)¹⁵ ของอนุสัญญาระบุว่ามีข้อเรียกร้องและสนับสนุนให้ประเทศสมาชิก มุ่งเน้นการเสริมสร้างความโปร่งใสด้านการเงินของภาคเอกชน โดยเฉพาะเรื่องข้อมูลการเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง เพื่อประโยชน์ในการติดตามทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริต รวมถึงการดำเนินการเพื่อให้ผู้บังคับใช้กฎหมาย และหน่วยงานข่าวกรองทางการเงินทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถเข้าถึงข้อมูลผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงจากนิติบุคคลได้อย่างทันทั่วทั้ง เพื่อสนับสนุนกระบวนการสืบสวนสอบสวนกรณีทุจริตและการฟอกเงิน และเสริมสร้างการปฏิบัติตามอนุสัญญา UNCAC ในส่วนที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

4.3 ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิก Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes (Global Forum) โดยได้แจ้งยืนยันการดำเนินการตามมาตรฐานด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบอัตโนมัติ (Automatic Exchange of Information: AEOI) สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเงินในระยะเวลาที่เหมาะสม และต่อมา Global Forum ได้ตอบรับการเข้าเป็นสมาชิกของประเทศไทยในลำดับที่ 139 เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2560 ซึ่งประเทศไทยจะต้องเข้ารับการประเมิน (Peer Review) ในเรื่องการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางภาษีระหว่างประเทศ ในช่วงไตรมาส 1 ของปี 2565 และหากประเทศไทยได้รับคะแนนจากการประเมินในระดับ Non-compliant

¹⁴ Congress.GOV. Retrieved from <https://www.loc.gov/law/help/beneficial-ownership/disclosure-beneficial-ownership.pdf>

¹⁵ The United Nations Convention against Corruption, article 12, paragraph 2 (c), explicitly mentions transparency among private entities, including measures regarding the identity of legal and natural persons involved in the establishment and management of corporate entities, and article 52, paragraph 1, obliges States parties to require financial institutions to verify the identity of customers and determine the identity of beneficial owners of funds deposited into high-value accounts. As guardian of the Convention, UNODC thus already has a specific legal mandate to support measures regarding beneficial ownership transparency. Retrieved from <https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/ImplementationReviewGroup/4-6June2018/V1802075e.pdf>.

AMLO REVIEWS

หรือ Partially compliant ทางสหภาพยุโรป (The European Union: EU) จะจัดให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ไม่ให้ความร่วมมือทางภาษี (Non-cooperative jurisdiction in tax matters หรือ the EU blacklist) ขณะเดียวกัน กลุ่มจี 20 (G20) และ OECD จะจัดให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานด้านความโปร่งใสทางภาษีได้ เช่นเดียวกัน โดยหนึ่งในหัวข้อในการประเมินการแลกเปลี่ยนข้อสนเทศแบบร้องขอ (EOIR Peer Review) คือ การมีอยู่ การเข้าถึง และการแลกเปลี่ยน ข้อมูลของผู้เป็นเจ้าของและ ข้อมูลอัตลักษณ์บุคคล (Availability of Ownership and Identity Information) โดยแบ่งออกได้เป็น ข้อมูลผู้เป็นเจ้าของตามกฎหมาย (Legal Ownership Information) ข้อมูลของผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง (Beneficial Ownership Information) และข้อมูลอัตลักษณ์บุคคล (Identity Information) ของนิติบุคคลและข้อตกลงทางกฎหมาย ทุกประเภท (Legal Entities and Legal Arrangement)

ดังนั้น หากประเทศไทยได้รับการพิจารณาให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่ควรเฝ้าระวังของสหภาพยุโรป (EU list) หรือของ OECD/กลุ่มจี 20 (OECD/G20list) อาจก่อให้เกิดผลกระทบที่สำคัญทางเศรษฐกิจและการเงินได้ หรือแม้ว่าประเทศไทยจะไม่ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในกลุ่มเฝ้าระวังดังกล่าว แต่ได้การได้รับคะแนนการประเมินในระดับ Non-compliant หรือ Partially compliant คะแนนการประเมินดังกล่าวจะส่งสัญญาณเชิงลบให้กับนักลงทุนต่างชาติเช่นกัน เนื่องจากความเป็นไปได้ที่อาจถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มประเทศเฝ้าระวังในอนาคต และยังสูญเสียภาพลักษณ์ที่ดีจากการที่ประเทศไทยอาจถูกมองเป็นประเทศที่เอื้อต่อการหลีกเลี่ยงภาษี (Safe haven for tax evasion) และขาดความโปร่งใสทางภาษีรวมถึงเป็นจุดเปราะบางด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอีกด้วย

5. unสรุป

การแจ้งข้อมูลผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงเป็นมาตรการสำคัญในการสร้างความโปร่งใสของนิติบุคคลและบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย และถูกหยิบยกในเวทีระหว่างประเทศหลาย ๆ เวทีเพื่อผลักดันให้ประเทศต่าง ๆ นำมาตรการดังกล่าวมาใช้ในการต่อต้านการฟอกเงิน การทุจริต และการหลบเลี่ยงภาษี สำหรับประเทศไทยจากสถิติการดำเนินคดีของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ผ่านมาพบการใช้นิติบุคคลองค์กรไม่แสวงหากำไร หรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายบางรายในการกระทำความผิดในรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้น การสร้างความโปร่งใสของการเป็นผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงในการประกอบธุรกิจหรือการดำเนินงานของนิติบุคคล องค์กรไม่แสวงหากำไร และบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย จึงเป็นมาตรการสำคัญที่ประเทศไทยควรผลักดันเป็นกฎหมายเช่นเดียวกับนานาชาติ โดยต้องอาศัยความร่วมมือของหลายฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน และแรงสนับสนุนจากรัฐบาลและฝ่ายนิติบัญญัติอย่างจริงจัง ต้องติดตามกันต่อไปว่ากฎหมายฉบับนี้จะสามารถเกิดขึ้นในประเทศไทยได้หรือไม่

AMLO REVIEWS

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

อนุชิต ไกรวิจิตร. 25 กันยายน 2562. ปปส. สรุปผลการจับยาเสพติดปี 62 มูลค่ากว่า 6 หมื่นล้าน ยึดยาบ้ากว่า 512 ล้านเม็ด. เดอะสแตนดาร์ด. สืบค้นจาก <https://thestandard.co/annual-drug-arrests-2019/>.

ภาษาต่างประเทศ

Asia/Pacific Group on Money Laundering (APG) (2560).

Department for Business, Energy & Industrial Strategy. Beneficial Ownership Register : Enhancing Transparency of Beneficial Ownership. Retrieved from https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/606411/beneficial-ownership-transparency-summary-responses.pdf.

FEDERALE OVERHEIDSDIENST FINANCIËN. UBO REGISTER. Retrieved from <https://finance.belgium.be/en/E-services/register-beneficial-owners>.

Government information for entrepreneurs. UBO register for ultimate beneficial owner. Retrieved from <https://business.gov.nl/regulation/ubo-register-ultimate-beneficial-owner/>.

G-20. Guide to Beneficial Ownership Information: Legal Entities and Legal Arrangements. Retrieved from https://star.worldbank.org/sites/default/files/g20_bo_country_guide_france.pdf.

KPMG International. UBO disclosure requirements within the EU. Retrieved from <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2018/07/gls-transparency-register-web.pdf>.

Schmidt & Schmidt. What is the Register of Beneficial Ownership and which countries have already implemented it?. Retrieved from <https://schmidt-export.com/news/what-register-beneficial-ownership-and-which-countries-have-already-implemented-it>.

UK parliament. Registers of beneficial ownership Research Briefing. Retrieved from <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-8259>.

UNODC. The United Nations Convention against Corruption. Retrieved from <https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/ImplementationReviewGroup/4-6June2018/V1802075e.pdf>.

กฎหมาย

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

AMLO REVIEWS

แนวโน้มการฟอกเงินผ่านนิติบุคคลในประเทศไทย¹ Money Laundering Trends in Thailand²

นายธนศ สุนทรโรปกรณ์

ผู้อำนวยการส่วนวิจัยและพัฒนา
กองนโยบายและยุทธศาสตร์

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) ได้ร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “แนวโน้มการฟอกเงินในประเทศไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีการฟอกเงินผ่านนิติบุคคล และธุรกิจบังหน้า ทนายความและนักบัญชี บริษัทหน้าเดียว ทรัสต์ต่างประเทศที่ดำเนินการในประเทศไทย การเล่นแชร์ที่มีการฉ้อโกงและการฟอกเงินผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไร” เพื่อศึกษาปรากฏการณ์การฟอกเงินผ่านนิติบุคคล

ในประเทศไทยในช่วงอดีตที่ผ่านมา เพื่อวิเคราะห์สาเหตุการถูกฉ้อโกง

และการเพิ่มจำนวนของคดีฟอกเงินในประเทศไทย³ ซึ่งจากการศึกษาพบข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถวิเคราะห์รูปแบบและแนวโน้มการฟอกเงินผ่านนิติบุคคลในประเทศไทยอย่างมีนัยยะสำคัญหลายประการ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา แม้ประเทศไทยได้พยายามแก้ปัญหาการฟอกเงินอย่างต่อเนื่อง และมีการบังคับใช้ “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542” เพื่อให้เป็นเครื่องมือของเจ้าหน้าที่รัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการฟอกเงิน ตลอดจนมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ ที่จะสามารถยับยั้งและป้องกันการฟอกเงินในประเทศไทยภายใต้สภาวะการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาก็ตาม แต่ทว่าปัญหาดังกล่าวกลับทวีความรุนแรงด้วยปัจจัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่สร้างพัฒนาการในการก่ออาชญากรรมและขบวนการอาชญากร ส่งผลให้การปราบปรามและการตรวจจับของเงินผิดกฎหมายเป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น

¹ บทความนี้เป็นความเห็นทางวิชาการของผู้เขียน ทางสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

² บทความวิจัยนี้สรุปและเรียบเรียงจากรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง “แนวโน้มการฟอกเงินในประเทศไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีการฟอกเงินผ่านนิติบุคคล และธุรกิจบังหน้า ทนายความและนักบัญชี บริษัทหน้าเดียว ทรัสต์ต่างประเทศที่ดำเนินการในประเทศไทย การเล่นแชร์ที่มีการฉ้อโกง และการฟอกเงินผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไร” ของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) โดย นิพนธ์ พัวพงศกร และคณะ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตุลาคม 2564.

³ นิพนธ์ พัวพงศกร และคณะ. (2564). “แนวโน้มการฟอกเงินในประเทศไทย : กรณีศึกษาเฉพาะกรณีการฟอกเงินผ่านนิติบุคคลและธุรกิจบังหน้า ทนายความและนักบัญชี บริษัทหน้าเดียว ทรัสต์ต่างประเทศที่ดำเนินการในประเทศไทย การเล่นแชร์ที่มีการฉ้อโกง และการฟอกเงินผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไร”. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). สืบค้นจาก <https://tdri.or.th/2021/12/research-study-on-trends-of-money-laundering-2/>.

AMLO REVIEWS

“การฟอกเงิน (Money Laundering)” คือ กระบวนการนำทรัพย์สินที่ได้มาจากการก่ออาชญากรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการก่ออาชญากรรม มากระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อให้สามารถนำเงินดังกล่าวมาใช้ได้อย่างถูกกฎหมาย จึงเป็นความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรง และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน ด้วยพลวัตด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยี ทำให้เหล่าอาชญากรพยายามแสวงหาวิธีอำพรางรายได้ที่มาจากกระทำความผิดให้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายด้วยวิธีการใหม่ และมีความซับซ้อนเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกตรวจสอบและจับกุมจากเจ้าหน้าที่

แนวโน้มปัญหาการฟอกเงินดังกล่าว เกิดจากปัจจัย 3 ประการ ได้แก่

1. การเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี ส่งผลให้จำนวนอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น ทำให้อาชญากรต้องหาวิธีการอำพรางรายได้เพื่อให้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย
2. การฟอกเงินมีวิวัฒนาการที่เปลี่ยนไปจากเดิม มีรูปแบบใหม่ ๆ และซับซ้อนมากขึ้นเนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ยากต่อการปราบปราม
3. ข้อจำกัดบางประการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยจากรายงานการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2560 (Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures: Thailand Mutual Evaluation Report December 2017) พบว่า ประเทศไทยยังขาดการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินของอาชญากรรมแต่ละประเภทที่มีความเสี่ยงสูง และไม่มีการกำหนดนโยบายรวมทั้งมาตรการใน “เชิงป้องกัน” ตลอดจนยังมีข้อบกพร่องของกฎหมายที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการกำกับดูแลและการบังคับใช้กฎหมายอยู่หลายประการ

AMLO REVIEWS

สถานการณ์ แนวโน้ม และรูปแบบการฟอกเงินผ่านนิติบุคคล 7 รูปแบบ ในประเทศไทย

จากการศึกษาวิจัยพบหลักฐานเชิงประจักษ์ว่า รูปแบบการฟอกเงินที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การฟอกเงินโดยการใช้นิติบุคคลบังหน้าและธุรกิจบังหน้า และการเล่นแชร์ที่มีการฉ้อโกงประชาชนเกิดขึ้นมากที่สุด และมีแนวโน้มที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยสามารถสรุปสถานการณ์ แนวโน้มการฟอกเงินผ่านนิติบุคคล 7 รูปแบบในประเทศไทยได้ ดังนี้

1) การฟอกเงินผ่านนิติบุคคลบังหน้าและธุรกิจบังหน้า เป็นการฟอกเงินโดยใช้นิติบุคคลและบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายหรือผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายเป็นสื่อกลางในการช่วยอาชญากรปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย ด้วยวิธีการจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นมาบังหน้า โดยมีทั้งรูปแบบการเปิดบริษัทที่ไม่ได้มีการประกอบกิจการจริง (Shell Company) และบริษัทที่มีการประกอบธุรกิจจริง (Front Company) ในรูปแบบการจัดตั้งบริษัทจำกัดซึ่งสามารถดำเนินการได้ง่ายกว่าการจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด รวมถึงการใช้หุ้นแบบไม่ระบุชื่อผู้ถือหุ้น (Bearer Shares) ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบความโปร่งใสของผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงได้ (Beneficial Ownership) โดยในช่วง ปี พ.ศ. 2555 - 2562 มีกลุ่มนิติบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องในความผิดมูลฐานการฟอกเงินมากถึง 201 แห่ง (คดีความผิดมูลฐานฉ้อโกง จำนวน 130 แห่ง คดีความผิดมูลฐานทุจริต จำนวน 36 แห่ง และคดีความผิดมูลฐานยาเสพติด จำนวน 14 แห่ง)

2) การฟอกเงินผ่านทนายความและนักบัญชี เป็นรูปแบบการฟอกเงินที่ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจน เนื่องจากกิจกรรมหรือบริการที่ทนายความหรือนักบัญชีที่ใช้ เป็นเครื่องมือช่วยเหลืออาชญากรประกอบอาชญากรรมฟอกเงินนั้นไม่ได้แตกต่างไปจากการให้บริการลูกค้าทั่วไป กล่าวคือ ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย และผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะช่วยเหลืออาชญากรด้วยการให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือเช่นเดียวกับการให้บริการลูกค้าทั่วไป

3) การฟอกเงินผ่านบริษัทนำเที่ยว เป็นรูปแบบการใช้บริษัททัวร์บังหน้าเพื่อกระทำความผิดมูลฐานอื่น ๆ เช่น การเปิดบริษัททัวร์โดยอาศัยคนไทยเป็นนอมินีเพื่อเลี่ยงกฎหมายการประกอบธุรกิจคนต่างด้าว รวมทั้งเพื่อเลี่ยงการเสียภาษี ซึ่งจากการวิจัยพบว่า การจัดตั้งบริษัททัวร์บังหน้าเพื่อฉ้อโกงประชาชน และเพื่อกระทำความผิดตามกฎหมายอื่นมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และยังปรากฏในรูปแบบการจัดตั้งบริษัททัวร์ด้วยการพานักพนันเดินทางไปเล่นการพนันในประเทศที่มีคาสีโนถูกกฎหมาย ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- **กลุ่มแรก** คือ นักพนันทั่วไปที่เดินทางไปกับรถโดยสารไม่ประจำทางที่บริษัทนำเที่ยวกาสีโนจัดให้บริการฟรีแก่นักพนันเพื่อไปเล่นคาสีโนในประเทศเพื่อนำเงินสดออกจากประเทศในรูปแบบต่าง ๆ อย่างน้อย 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การลักลอบขนเงินสดข้ามด่านศุลกากร 2) การใช้บริการโพฮาวาลา (Hawala) และ 3) การถอนเงินสดจากบัตร ATM หรือแลกชิพด้วยบัตรเครดิตในต่างประเทศ ทั้งนี้ นักพนันจะนำเงินกลับมาประเทศไทยผ่านช่องทางเดิมและสำแดงต่อเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรว่าเป็นเงินที่ได้จากคาสีโน
- **กลุ่มที่สอง** เป็นกลุ่มนักพนันระดับ VIP อาทิ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ นักการเมือง และนักธุรกิจ ซึ่งนักพนันกลุ่มนี้มักจะเดินทางไปเล่นพนันในคาสีโนต่างประเทศ โดยอาจใช้บริการบริษัทนำเที่ยวกาสีโนในต่างประเทศ โดยผู้ให้บริการลักษณะนี้เป็นรูปแบบธุรกิจ Junket และอำนวยความสะดวกทุกอย่าง โดยนักพนันไม่จำเป็นต้องพกเงินสดหรือนำเงินสดกลับมาด้วยตนเองแต่อย่างใด

AMLO REVIEWS

ประเทศไทยยังไม่พบหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการดำเนินคดีกับบริษัทที่ที่มีการโอนเงินข้ามแดน การโอนเงินระหว่างประเทศ รวมถึงการพาคนไปเล่นพนันในต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาเป็นจำนวนมากถึงประมาณ 38 ล้านคนต่อปี และมีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศ (ประเทศกัมพูชา ประเทศลาว ประเทศเมียนมาร์ และประเทศมาเลเซีย) รวมทั้งมีช่องทางผ่านแดนมากถึง 97 ช่องทาง อาจส่งผลให้ธุรกิจนำเที่ยวถูกใช้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงินได้

4) การฟอกเงินผ่านทรัสต์ต่างประเทศที่เข้ามาดำเนินการในประเทศ เนื่องจากประเทศไทยไม่มีกฎหมายทรัสต์ ทำให้ไม่มีฐานข้อมูลเกี่ยวกับทรัสต์ที่เข้ามาดำเนินการในประเทศไทย มีเพียงข้อมูลทรัสต์เพื่อการระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์เท่านั้น จากการวิจัย พบว่า ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลหรือทรัสต์ที่จดทะเบียน โดยคนไทยเกือบทั้งหมดจดทะเบียนในต่างประเทศ เนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับบริษัทหรือทรัสต์ของต่างประเทศ มีความยืดหยุ่นในการดำเนินการมากกว่าประเทศไทย โดยกรณีที่คนไทยไปจัดตั้งทรัสต์ในต่างประเทศแล้วนำทรัสต์กลับเข้ามาลงทุนในประเทศไทยโดยมีเจตนาในการฟอกเงินนั้น มีโอกาสเกิดขึ้นน้อย เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูง

5) การเล่นเกมที่มีการฉ้อโกงประชาชน การเล่นเกมที่มีการฉ้อโกงประชาชนมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2558 - 2562 กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และกรมสอบสวนคดีพิเศษมีการดำเนินคดีการเล่นแชร์ที่มี

การฉ้อโกงประชาชนในแต่ละปีไม่ต่ำกว่าปีละ 15 คดี มีมูลค่าความเสียหายเกินกว่า ปีละ 150 ล้านบาท และช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2559 - 2562 มีนิติบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องมากในการกระทำความผิดขึ้น ด้วยวิธีการจัดตั้งบริษัทเพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้มีความน่าเชื่อถือและชักชวนประชาชนให้มาเข้าร่วมลงทุน โดยแอบแฝงมาในรูปแบบของการประกอบธุรกิจขายตรง การประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ หรือการประกอบธุรกิจซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (digital asset exchange) การระดมทุนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ ฯลฯ

6) การฟอกเงินผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไร องค์กรไม่แสวงหากำไรเป็นนิติบุคคลที่มีความเสี่ยงที่จะถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีกระแสเงินสดหมุนเวียนเป็นจำนวนมาก และตรวจสอบได้ยาก บางกรณีไม่สามารถระบุแหล่งที่มาของเงินได้⁴ จึงเสี่ยงที่จะถูกใช้เพื่อปกปิดหรืออำพราง การโอนถ่ายเงินที่ได้จากการกระทำความผิดมูลฐาน หรือการใช้เพื่อใช้อำพราง การสนับสนุนทางการเงินเพื่อก่อการร้าย (terrorism financing) จากรายงานการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายของประเทศไทย พ.ศ. 2559 ระบุว่าองค์กรไม่แสวงหากำไรถือเป็นหน่วยงานที่มีจุดเปราะบางและมีความเสี่ยงสูงเป็นลำดับที่ 4 ที่จะถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน รองจากธุรกิจธนาคารพาณิชย์ อสังหาริมทรัพย์ และกิจการค้าของเก่า พระเครื่อง วัตถุุมงคล แต่ผลจากการวิจัยยังไม่พบสถิติคดีการฟอกเงินผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไร พบเพียงคดีที่มีลักษณะเข้าข่ายเป็นการฟอกเงินผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไรเพียงไม่กี่คดีเท่านั้น

⁴ จันทรา พูลโกคา. (2562). “การปฏิบัติตามพันธกรณีเกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความและวิชาชีพบัญชี ให้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามมาตรฐานสากลว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแก่การก่อการร้าย”. สืบค้นจาก <http://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/6416?locale=th>.

AMLO REVIEWS

รูปแบบวิธีการและช่องทางการฟอกเงินผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไร 3 ขั้นตอน

7) การฟอกเงินผ่านวัด

วัดในประเทศไทยมีเป็นจำนวนมากและกระจาย ไปอยู่ในทุกพื้นที่ จึงมีความเสี่ยงที่จะถูกใช้เป็นเครื่องมือของ การกระทำความผิด ช่วงระยะเวลา 2-3 ปีที่ผ่านมา “วัด” ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน ประกอบกับ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีรายรับ – รายจ่ายของวัด ยังไม่มีมาตรการกำกับดูแลที่ชัดเจนมีเพียงแนวทาง ปฏิบัติตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511)⁵ กำหนด ให้วัดต้องมีบัญชีของวัด 2 เล่ม ได้แก่ สมุดเงินสด และ บัญชีแยกประเภท เพื่อเก็บรักษาไว้ที่วัดและใช้ประกอบการ ขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์และขอเป็นวัดพัฒนา หรือ เมื่อมีชาวบ้านร้องเรียนเท่านั้น ไม่ได้กำหนดให้มีการ ประกาศเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบเกี่ยวกับ

ยอดเงินบริจาคในแต่ละเดือนรวมทั้งค่าใช้จ่ายที่ใช้ไป ซึ่งอาจทำให้วัดจะถูกใช้เป็นเครื่องมือหรือถูกใช้เป็นแหล่ง ฟอกเงินที่ได้จากการก่ออาชญากรรมได้ง่าย

ปัญหาอาชญากรรมฟอกเงินเป็นปัญหาสำคัญ ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ความสงบสุข ของประชาชน และเป็นอุปสรรคในการพัฒนาเศรษฐกิจ รวมถึงการลงทุนภายในประเทศ ด้วยพลวัตทางสังคมที่มีความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาทำให้อาชญากรรมมีรูปแบบวิธีการ ที่ซับซ้อนส่งผลให้การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทำได้ยากขึ้น ประกอบกับมาตรการทางกฎหมายที่ยังคง มีช่องว่างให้อาชญากรใช้เป็นช่องทางในการกระทำความผิด รวมทั้งปัญหาในการบูรณาการความร่วมมือจากหน่วยงาน

⁵ อาทิตย์ แสงแววก (2563). “กระบวนกร ทูจริต ใน วงการ พระพุทธ ศาสนา”. วารสารมหาจุฬานาครธรรมศนปีที 6 ฉบับที 10 (ธันวาคม 2562) หน้า 5994 – 5996. สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/view/227494>.

AMLO REVIEWS

ที่เกี่ยวข้องแล้วแต่เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาการฟอกเงิน และลดแนวโน้มการฟอกเงิน ในประเทศไทย จำเป็นต้องอาศัยการบังคับใช้กฎหมาย และความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อเฝ้าระวังภัยจากการฟอกเงินทุกรูปแบบ อย่างไรก็ตาม กฎหมายเป็นเพียง

เครื่องมือที่ใช้ในการช่วยป้องกันเท่านั้น หากแต่สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพและการตรวจสอบที่มากเพียงพอจากทุกฝ่าย ซึ่งจะสามารถแก้ไขปัญหาการฟอกเงินและตัดวงจรอาชญากรรม สร้างความสงบสุขให้แก่สังคมส่วนรวมได้อย่างแท้จริงต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

จันทร์หา พูลโสภา. 2562. การปฏิบัติตามพันธกรณีเกี่ยวกับมาตรการบังคับใช้ผู้ประกอบ วิชาชีพ ทนายความและ วิชาชีพบัญชีให้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามมาตรฐานสากลว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินแก่การก่อการร้าย สืบค้นจาก <http://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/6416?locale=th>

นิพนธ์ พัวพงศกร และคณะ. (2564). แนวโน้มการฟอกเงินในประเทศไทย : กรณีศึกษาเฉพาะกรณีการฟอกเงิน ผ่านนิติบุคคลและธุรกิจบังหน้า ทนายความและนักบัญชี บริษัทนำเที่ยว ทวีสต์ต่างประเทศที่ดำเนินการ ในประเทศไทย การเล่นแชร์ที่มีการฉ้อโกง และการฟอกเงินผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไร. สถาบันวิจัย เพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). สืบค้นจาก <https://tdri.or.th/2021/12/research-study-on-trends-of-money-laundering-2/>.

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน Anti-Money Laundering Office สืบค้นจาก http://cds.customs.go.th/data_files/160614135010734037052.pdf.

อาทิตย์ แสงเงว. 2019. กระบวนการ ทูจริต ใน วงการ พระพุทธ ศาสนา. Journal of MCU Nakhondhat, 6 (10), 5989-6000. สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/view/227494>

ภาษาต่างประเทศ

Fatf. 2018. “Anti-Money Laundering and Counter-Terrorist Financing Measures–United Kingdom.” สืบค้นจาก <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-United-Kingdom-2018.pdf>.

AMLO REVIEWS

ภาระการพิสูจน์ในคดีฟอกเงิน¹ The Burden of Proof in Money Laundering Cases

นายจรรณกร ตั้งเจริญสุขุม
นักสืบสอบสวนชำนาญการ
กองคดี 1

“ภาระการพิสูจน์” หรือ “หน้าที่นำสืบ” คือ หน้าที่ที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในคดีต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงในคดีเป็นอย่างไรด้วยการนำพยานหลักฐานต่างๆ เข้านำสืบภาระการพิสูจน์ดังกล่าวกฎหมายจึงกำหนดว่า ในคดีอาญา โจทก์จะเป็นผู้มีหน้าที่นำสืบตามประเด็นข้อพิพาท แต่หากเป็นคดีแพ่ง ผู้ใดกล่าวอ้างข้อเท็จจริง ผู้นั้นจะมีหน้าที่นำสืบ แต่หากฝ่ายใดได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานตามกฎหมาย ฝ่ายตรงข้ามจะมีหน้าที่นำสืบ ซึ่งภาระการพิสูจน์ดังกล่าวเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากส่งผลกระทบต่อถึงการแพ้ชนะของคดี หากคู่ความทั้งสองฝ่ายตกลงกันว่าจะไม่นำสืบพยานกันในเรื่องใด หากฝ่ายใดมีหน้าที่ต้องนำสืบพยานหลักฐานฝ่ายนั้นก็จะต้องตกเป็นฝ่ายแพ้คดีไป

ข้อสันนิษฐานของกฎหมายแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. ข้อสันนิษฐานเด็ดขาด คือ ข้อสันนิษฐานที่กฎหมายไม่เปิดโอกาสให้มีการนำสืบโต้แย้งหรือหักล้างได้ ดังนั้น ถ้าคู่ความฝ่ายหนึ่งพิสูจน์ได้ว่ามีข้อเท็จจริงอันเป็นเงื่อนไขแห่งการสันนิษฐานเกิดขึ้น ศาลก็จะรับฟังเป็นยุติได้โดยว่ามีข้อเท็จจริงซึ่งได้รับการสันนิษฐานเกิดขึ้นด้วย

เป็นกรณีที่ศาลรับฟังข้อเท็จจริงโดยไม่สืบพยานในประเด็นพิพาท ข้อสันนิษฐานประเภทนี้มักจะใช้คำว่า “ให้ถือว่า” หรือ “ต้องถือว่า” เช่น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 60 ตอนต้นวางหลักว่า “ผู้ใดเจตนากระทำต่อบุคคลหนึ่ง แต่ผลของการกระทำเกิดแก่อีกบุคคลหนึ่งโดยพลาดไปให้ถือว่าผู้นั้นกระทำโดยเจตนาแก่บุคคลซึ่งได้รับผลร้ายจากการกระทำนั้น...”

2. ข้อสันนิษฐานไม่เด็ดขาด คือ ข้อสันนิษฐานที่กฎหมายเปิดโอกาสให้มีการนำสืบโต้แย้งหรือหักล้างได้ ดังนั้น แม้คู่ความฝ่ายหนึ่งจะพิสูจน์ข้อเท็จจริงอันเป็นเงื่อนไขแห่งการสันนิษฐานได้ ศาลก็ยังรับฟังเป็นยุติตามข้อเท็จจริงที่รับการสันนิษฐานไม่ได้ เพียงแต่จะมีผลเป็นการผลักภาระหน้าที่นำสืบไปให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งเท่านั้น ถ้าอีกฝ่ายหนึ่งสืบหักล้างไม่ได้ ศาลจึงจะฟังข้อเท็จจริงเป็นยุติตามข้อสันนิษฐาน ข้อสันนิษฐานประเภทนี้กฎหมายมักใช้คำว่า “ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า” เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1369 บัญญัติว่า “บุคคลใดยึดถือทรัพย์สินไว้ ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บุคคลนั้นยึดถือเพื่อตน”²

¹ บทความนี้เป็นความเห็นทางวิชาการของผู้เขียน ทางสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

² ปัญญา สุทธิบดี. (2543). “กฎหมายลักษณะพยาน”. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง : กรุงเทพฯ.

AMLO REVIEWS

ข้อสันนิษฐานตามมาตรา 51 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้วางหลักไว้ว่า “หากผู้อ้างว่าเป็นเจ้าของ หรือผู้รับโอนทรัพย์สินตามมาตรา 50 วรรคหนึ่ง³ เป็นผู้ซึ่ง เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิด มูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการ กระทำความผิดหรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริต แล้วแต่กรณี” เป็นข้อสันนิษฐานไม่เด็ดขาด สามารถนำพยานหลักฐาน มาสืบหักล้างได้ เพียงแต่ภาระการพิสูจน์จะตกแก่ฝ่ายผู้อ้างว่า เป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สิน

สำหรับภาระการพิสูจน์ที่เกี่ยวข้องในคดีฟอกเงิน แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคดี ได้แก่

1. คดีมาตรการเกี่ยวกับทรัพย์สินในทางแพ่ง

ได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานในกฎหมายว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าหากพนักงาน อัยการสามารถนำสืบให้เข้าเงื่อนไขที่ว่าเจ้าของทรัพย์สิน หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินนั้นเป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง หรือ เคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐาน หรือ ความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า

ทรัพย์สินนั้นเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือได้รับโอนมา โดยไม่สุจริต ซึ่งศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของ แผ่นดินทันที เมื่อกฎหมายบัญญัติข้อสันนิษฐานไว้เช่นนี้ **จึงเป็นหลักการหลักการภาระการพิสูจน์หรือหน้าที่นำสืบให้เป็น ของเจ้าของทรัพย์สิน** ที่จะต้องนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐาน ที่เป็นคุณกับฝ่ายรัฐดังกล่าวให้ได้ว่าตนเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ที่แท้จริงและทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการ กระทำความผิด เนื่องจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ไม่ใช่การริบทรัพย์สินทางอาญาแต่เป็นการริบทรัพย์สิน ทางแพ่ง จึงไม่ต้องอาศัยความผิดอาญาเป็นเงื่อนไขในการ ริบทรัพย์สิน กล่าวคือ แม้ศาลจะยกฟ้องว่าจำเลยไม่มีความผิด อาญาก็ยังสามารถยึดหรืออายัดทรัพย์สินในทางแพ่งได้ และไม่ใช้หลักการพิสูจน์จนปราศจากความสงสัยตามสมควรมาใช้ ภาระการพิสูจน์ของพนักงานอัยการจึงเบากว่าในคดีอาญา ทั่วไป อีกเหตุผลหนึ่งที่จำเป็นต้องหลักการภาระการพิสูจน์ เพราะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นฝ่ายเจ้าของ ทรัพย์สินย่อมรู้ดีกว่ารัฐ ถ้าให้รัฐเป็นฝ่ายนำสืบจนปราศจาก ความสงสัยตามสมควรย่อมสร้างภาระให้กับรัฐอย่างมาก

³ มาตรา 50 ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา 49 อาจยื่นคำร้องก่อนศาลมีคำสั่ง ตามมาตรา 51 โดยแสดงให้เห็นว่า

(1) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือ

(2) ตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ

ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา 49 อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครอง สิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่ง โดยแสดงให้เห็นว่าตนเป็นผู้รับประโยชน์โดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งประโยชน์โดยสุจริต และตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ

AMLO REVIEWS

2. คดีอาญาฟอกเงิน เนื่องจากเป็นคดีอาญาประเภทหนึ่ง ซึ่งภาระการพิสูจน์ไม่ได้มีบัญญัติไว้โดยตรงในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงต้องนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนำมาใช้ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 15⁴ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 84/1⁵ เนื่องจากโจทก์เป็นผู้กล่าวอ้างว่าจำเลยกระทำความผิดอาญาฟอกเงิน **โจทก์จึงมีภาระการพิสูจน์** โดยปราศจากความสงสัยตามสมควร (prove beyond reasonable doubt) เพราะหากมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ ศาลต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลยโดยการยกฟ้อง⁶

กล่าวโดยสรุป ภาระการพิสูจน์ในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมี ดังนี้

- 1) ผู้ร้องซึ่งเป็นพนักงานอัยการ มีภาระพิสูจน์เพียงว่า
 - 1.1) มีการกระทำความผิดมูลฐานเกิดขึ้น
 - 1.2) เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด
- 2) ผู้คัดค้านมีภาระการพิสูจน์หักล้างว่า
 - 2.1) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือ
 - 2.2) ตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีคำตอบแทนหรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ
 - 2.3) ตนเป็นผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สิน

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่น่าสนใจเกี่ยวกับภาระการพิสูจน์ในคดีฟอกเงิน⁷

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5092/2562 กรณีนำเชื่อว่าเฮโรอีนจำนวน 24 หลอดนั้น เป็นของ ม. โดยมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย อันเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3 (1) กรณีจึงฟังได้ว่าการกระทำความผิดมูลฐานแล้ว เมื่อผู้คัดค้านเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับ ร. และ ม. บิดาเลี้ยง โดย ร. เป็นภริยาและอาศัยอยู่บ้านเดียวกันกับ ม. ซึ่งมีพฤติการณ์จำหน่ายเฮโรอีนและใช้บ้านหลังดังกล่าวเป็นสถานที่ซุกซ่อนและจำหน่ายเฮโรอีนดังที่ได้วินิจฉัยมาแล้ว การที่ผู้คัดค้านเป็นเจ้าของและผู้ครอบครองรถยนต์ที่นั่งส่วนบุคคล ยี่ห้อฮอนด้า รุ่นซีวิก สีขาว และรถจักรยานยนต์ ยี่ห้อฮอนด้า รุ่นสกูปี้ไอ สีขาวน้ำตาล จึงมีภาระการพิสูจน์ตามกฎหมายซึ่งให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บรรดาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริต แล้วแต่กรณี แต่พยานหลักฐานของผู้คัดค้านซึ่งมีภาระการพิสูจน์ที่น่าสืบมานั้นไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายดังกล่าวได้

⁴มาตรา 15 วิธีพิจารณาข้อใดซึ่งประมวลกฎหมายนี้มีได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้

⁵ มาตรา 84/1 คู่ความฝ่ายใดกล่าวอ้างข้อเท็จจริงเพื่อสนับสนุนคำคู่ความของตน ให้คู่ความฝ่ายนั้นมีภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้น แต่ถ้ามีข้อสันนิษฐานไว้ในกฎหมายหรือมีข้อสันนิษฐานที่ควรจะเป็นซึ่งปรากฏจากสภาพพฤติกรรมตาของเหตุการณ์เป็นคุณแก่คู่ความฝ่ายใด คู่ความฝ่ายนั้นต้องพิสูจน์เพียงว่าตนได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งการที่ตนจะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานนั้นครบถ้วนแล้ว

⁶สุรพล ไตรเวทย์. (2548). “คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน ปัญหา ข้อเท็จจริง คำอธิบาย”. กรุงเทพฯ : วิญญูชน

⁷ ศาลแพ่ง และ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (2564). คู่มือปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

AMLO REVIEWS

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4722/2562 ข้อเท็จจริงที่ผู้ร้องนำสืบมารับฟังได้ว่าการกระทำความผิดมูลฐานเกิดขึ้นและผู้คัดค้านที่ 3 เป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ำนุชย์อันเป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา 3 (2) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 อีกทั้งในมาตรา 51 วรรคสาม^๘ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ หากผู้อ้างว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินตามมาตรา 50 วรรคหนึ่ง เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บรรดาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริต แล้วแต่กรณี” ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้คัดค้านที่ 3 เป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดฐานค้ำนุชย์ และผู้ร้องนำสืบว่าทรัพย์สินรายการที่ 3 ถึง 31 เป็นทรัพย์สินที่ผู้คัดค้านที่ 3 ได้มาในระหว่างที่มีพฤติการณ์กระทำความผิด จึงต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าทรัพย์สินของผู้คัดค้านที่ 3 ดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ผู้คัดค้านที่ 3 มีภาระการพิสูจน์เพื่อหักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายดังกล่าวโดยศาลมีอำนาจหยิบยกข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ได้รับความจาก

การนำสืบมาใช้ดุลพินิจรับฟังได้ตามสมควรตามพฤติการณ์แห่งคดี อันเป็นอำนาจโดยอิสระของศาลในการค้นหาเหตุผลเพื่อให้ได้ข้อยุติ เมื่อพยานหลักฐานที่ผู้คัดค้านที่ 3 นำมาสืบไม่สามารถหักล้างข้อสันนิษฐานตามบทบัญญัติดังกล่าวได้ กรณีรับฟังได้ว่าทรัพย์สินของผู้คัดค้านที่ 3 ที่ถูกยึดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน

คำพิพากษาศาลฎีกา 6972/2561 ก. ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดระหว่างวันที่ 4 มิถุนายน 2533 ถึง 6 มิถุนายน 2539 และผู้คัดค้านเป็นผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับ ก. ซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดมูลฐาน จึงต้องด้วยข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่าที่ดินทั้ง 10 แปลงดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือรับโอนมาโดยไม่สุจริต ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 51 วรรคสาม ผู้คัดค้านจึงมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ว่าตนเป็นเจ้าของที่แท้จริงและทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ ตามมาตรา 50 แต่มีเพียงทรัพย์สินรายการที่ 2 ตามเอกสารหมาย ร.10 ที่จะต้องคืนแก่ผู้คัดค้าน ส่วนที่ดินแปลงอื่นผู้คัดค้านไม่มีพยานหลักฐานมาหักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายได้

^๘ มาตรา 51 เมื่อศาลทำการไต่สวนคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา 49 แล้ว หากศาลเชื่อว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้รับโอนทรัพย์สินตามมาตรา 50 วรรคหนึ่ง ฟังไม่ขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งที่เป็นเงินสดและเงินที่เกิดจากการบริหารจัดการทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ ให้สำนักงานส่งเข้ากองทุนกึ่งหนึ่งและส่งให้กระทรวงการคลังอีกกึ่งหนึ่ง ถ้าเป็นทรัพย์สินอื่นให้ดำเนินการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ หากผู้อ้างว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินตามมาตรา 50 วรรคหนึ่ง เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริต แล้วแต่กรณี

AMLO REVIEWS

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6302/2561 ผู้คัดค้าน ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการพนันอันเป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา 3 (9) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กรณีต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา 51 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าทรัพย์สินทั้งสามรายการเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ภาระการพิสูจน์จึงตกแก่ผู้คัดค้านที่จะต้องนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าวว่าตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด พยานหลักฐานที่ผู้คัดค้านนำมาสืบไม่มีน้ำหนักหักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายได้ กรณีจึงรับฟังได้ว่าทรัพย์สินสามรายการเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการพนัน อันเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3 (9)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9813-9817/2560 ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้คัดค้านที่ 1 กระทำการฉ้อโกงประชาชนอันเป็นความผิดมูลฐานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 จนกระทั่งถูกจับกุมในปี พ.ศ. 2548 ส่วนผู้คัดค้านที่ 2 เป็นมารดา ผู้คัดค้านที่ 6 เป็นภริยา และผู้คัดค้านอื่นเป็นญาติพี่น้องจึงเป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้คัดค้านที่ 1 ผู้กระทำความผิดมูลฐาน กรณีต้องด้วยมาตรา 51 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาทรัพย์สินตามบัญชีทรัพย์สินเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริต ภาระการพิสูจน์จึงตกแก่ฝ่ายผู้คัดค้านที่จะต้องนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าวว่าตนเป็นเจ้าของที่แท้จริงและทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือได้รับโอนมาโดยสุจริต

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8346/2560 ทรัพย์สินที่ผู้คัดค้านที่ 3 ได้มาระหว่างการกระทำความผิดฐานฟอกเงินต้องบังคับตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 51 วรรคสอง (เดิม) (ปัจจุบันคือ มาตรา 51 วรรคสาม) ที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ผู้คัดค้านที่ 3 จึงมีภาระการพิสูจน์เพื่อหักล้างข้อสันนิษฐานนี้

ผู้คัดค้านที่ 4 และที่ 6 ไม่เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐาน จึงต้องบังคับตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 50 วรรคหนึ่ง (2) ผู้คัดค้านที่ 4 และที่ 6 ต้องแสดงให้เห็นว่าได้รับโอนเงินจากผู้คัดค้านที่ 3 โดยสุจริต และมีค่าตอบแทน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8345/2560 เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้คัดค้านที่ 1 เป็นผู้กระทำความผิดมูลฐาน ผู้คัดค้านที่ 2 เป็นภริยา ส่วนผู้คัดค้านที่ 3 เป็นบุตร ดังนั้นผู้คัดค้านที่ 2 และที่ 3 จึงเป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐาน กรณีต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา 51 วรรคสอง (เดิม) (ปัจจุบันคือ มาตรา 51 วรรคสาม) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ที่บังคับใช้ขณะยื่นคำร้อง ที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาทรัพย์สินของผู้คัดค้านที่ 2 ทรัพย์สินของผู้คัดค้านที่ 3 และทรัพย์สินที่ผู้คัดค้านที่ 2 และที่ 3 เป็นเจ้าของรวมตามคำร้องพร้อมดอกผลเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ภาระการพิสูจน์จึงตกแก่ผู้คัดค้านที่ 2 และที่ 3 ที่จะต้องนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าวว่าตนเป็นเจ้าของที่แท้จริงและทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ตามมาตรา 50 วรรคหนึ่ง (1) (2)

AMLO REVIEWS

แม้การดำเนินคดีมาตรการทางแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินในคดีฟอกเงินดังกล่าวจะได้รับประโยชน์ในเรื่องของการผลการระงับการพิสูจน์ แต่การรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อขึ้นเบิกความในชั้นศาลของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องกระทำด้วยความรอบคอบ รัดกุม อยู่ในอำนาจของกฎหมาย เพื่อให้การดำเนินการกับทรัพย์สินดังกล่าวเป็นการตัดวงจรอาชญากรรมสมดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และเพื่อให้เกิดความสงบสุขและความเป็นธรรมในสังคม

บรรณานุกรม

ปัญญา สุทธิบดี. 2543. กฎหมายลักษณะพยาน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
ศาลแพ่ง และ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. 2564. คู่มือปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม
การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง
พ.ศ. 2559. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
สุรพล ไตรเวทย์. 2548. คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน ปัญหา ข้อเท็จจริง คำอธิบาย. กรุงเทพฯ : วิญญูชน

กฎหมาย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

AMLO & MORE

AMLO & MORE

ขอ 3 คำ¹

นางสาวกุลกรรพย์ ไสละบาท

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กองนโยบายและยุทธศาสตร์

ความมหัสจรรย์ของเลข 3

๑ หากย้อนกลับไปตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ จากกฎ Rule of three ของอริสโตเติลที่มีการทดลองว่า สมอของ คนเราจะสามารถจดจำ 3 อย่าง หรือ 3 อันดับได้ดีที่สุด หรือจากการจัดลำดับการแข่งขันต่าง ๆ (กีฬา/นางงาม) ผู้คนจะจำได้ดี แค่ 3 อันดับเท่านั้น

๑ แม้กระทั่ง The Survival Rule Of Three ที่คนเราจะเสียชีวิต หากขาดอากาศ (3 นาที) ขาดน้ำ (3 วัน) และขาดอาหาร (3 สัปดาห์)

๑ หรือบทเพลงที่กล่าวถึงอายุก็เป็น 30 ยังแจ๋ว ไม่ใช่ 20 หรือ 40 ปี ยังแจ๋ว

ซึ่งสำหรับมือใหม่ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับสำนักงาน ปปง. (ทั้งแบบตั้งใจและแบบจับพลัดจับผลู) อาจจะเคยประสบปัญหาว่า หลาย ๆ คำ ย่อมาจากอะไร หรือภาษาอังกฤษของคำนั้น/คำนี้ ใช้ว่าอย่างไร ดังนั้น แค่ 3 คำ คงยังไม่พอ ขอแบ่งออกเป็น 3 หมวดหมู่ และจัดศัพท์แสงแน่นๆ มาแบบสองภาษา

1. ตัวอย่างคำศัพท์แบบสายย่อ^{2,3}

“AML = Anti Money Laundering” หากแปลตามตัวอักษร จะเป็น “ต่อต้านการฟอกเงิน” แต่จะพบว่า ได้ใช้คำครอบคลุมให้ครบถ้วน เป็นทั้ง “การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน” เหมือนกับชื่อของสำนักงาน ปปง. ที่มาจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือ **Anti Money Laundering Office: AMLO** นั่นเอง

“CFT = Combating the Financial of Terrorism”

แปลเป็น “การต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย” ซึ่งเป็นการต่อต้านการระดมทุน จากกลุ่มคนที่เข้าร่วมกันเนื่องจากมีความเชื่อถือ (แบบพีตุน) และมีศรัทธาร่วมกัน (แบบพีโป่ง)

“Countering Proliferation Financing (CPF) of Weapon of Mass Destruction (WMD) หมายถึง

“การต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่อาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง” ซึ่งอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง หรือ WMD อาจจะหมายถึง อาวุธนิวเคลียร์/เคมี/ชีวภาพ โดยมีคำกริยาที่มักจะใช้ควบคู่กันคือ การแพร่ขยาย หรือใช้คำว่า Proliferate (v.)

¹ บทความนี้เป็นความเห็นทางวิชาการของผู้เขียน ทางสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

² สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (2012). FATF Recommendations. สืบค้นจาก <https://www.amlo.go.th/>.

³ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. 2563. คู่มือการกำกับและตรวจสอบผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม. สืบค้นจาก https://amrac.amlo.go.th/AMRAC/doc/Docs_May2563.pdf.

AMLO & MORE

“STR = Suspicious Transaction Report” เรียกว่า “รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า กระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 หรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกรรมเพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้ง และให้หมายความรวมถึงการพยายามกระทำความผิดด้วย (เป็นข้อมูลคำนิยามตามกฎหมาย แต่โดยสรุปก็คือ ธุรกรรมที่ต้องสงสัยว่า เลี่ยงกฎหมาย โดยดูที่เจตนาด้วย)

“KYC = Know Your Customer” แปลตรง ๆ ก็คือ การรู้จักลูกค้า หรือใช้คำทางการว่า การจัดให้ลูกค้าแสดงตน ส่วน “CDD = Customer Due Diligence” คือ การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า โดยทั้ง KYC/CDD จะแยกจากกันไม่ขาดเลยซะทีเดียว กล่าวคือ KYC เป็นหนึ่งในกระบวนการ CDD ทั้งหมด ซึ่งเมื่อ KYC คือ ให้ลูกค้าแสดงตนแล้ว ก็จะต้องขอข้อมูลพร้อมเอกสารหลักฐานการแสดงตน เพื่อไปพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้า (Customer Verification) ในกระบวนการ CDD ต่อไป

“PEPs = Politically Exposed Persons” หรือ บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีความมียืนหนึ่งประกอบด้วย 3 แบบ คือ

- PEP “**ต่างประเทศ**” คือ บุคคลที่ได้รับหรือเคยได้รับมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งสูง “ในต่างประเทศ” (หรืออวยยศ) เช่น ประมุขแห่งรัฐ หัวหน้าคณะรัฐบาล นักการเมือง/ข้าราชการอาวุโส เจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการ ฝ่ายทหารระดับสูง เป็นต้น
- PEP “**ภายในประเทศ**” คือ บุคคลที่ได้รับการอวยยศให้ดำรงตำแหน่งสูง “ในประเทศ” ซึ่งตัวอย่างตำแหน่งเหมือน PEP ต่างประเทศ
- บุคคลผู้ซึ่งได้รับการอวยยศ ให้ดำรงตำแหน่งระดับสูง “**ในองค์การระหว่างประเทศ**” หมายถึง เป็นสมาชิกของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารชั้นสูง

“FIs = Financial Institutions” สถาบันการเงิน (เช่น ธนาคาร/บริษัทหลักทรัพย์/บริษัทประกัน)

“DNFBPs = Designated Non-Financial Businesses & Professions” ธุรกิจและผู้ประกอบอาชีพที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (เช่น ผู้ประกอบอาชีพค้าอัญมณี/นายหน้าค้าอสังหาริมทรัพย์)

“NPO = Non Profit Organization” องค์กรไม่แสวงหากำไร (เช่น สมาคม/มูลนิธิ/องค์กรเอกชนต่างประเทศ)

AMLO & MORE

2. ตัวอย่างคำศัพท์สายกฎหมาย⁴

คำที่ใช้บ่อยๆ เช่น

ยึด = Seize (v.)

อายัด = Freeze (v.)

ริบทรัพย์ = Confiscate (v.)

เช่น การริบทรัพย์ทางแพ่ง

Non - Conviction based
confiscation (n.)

❖ ความผิดมูลฐาน = Predicate offense (n.) เช่น Fraud (n.) ฉ้อโกง
Narcotics (n.) ยาเสพติด (คำคั่นเคย - Drugs),
Human trafficking (n.) ค้ามนุษย์,
Malfeasance (n.) ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ (คำคั่นเคย - Corruption),
Racketeering group (n.) อั้งยี่, Piracy (n.) โจรสลัด
Money Laundering offense (n.) ความผิดฐานฟอกเงิน

❖ ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด = Asset connected with
the commission of an offense (n.) หรือ Proceed of Crimes

Designated person บุคคลที่ถูกกำหนด หรือ Entity หน่วยงานที่ถูกกำหนด ซึ่งเป็นบุคคล กลุ่มและ
หน่วยงานต่าง ๆ ที่คณะกรรมการของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติกำหนดให้เป็นบุคคล
ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ก่อการร้าย AL-Qaida/ Taliban

⁴ ANTI - MONEY LAUNDERING ACT B.E. 2542 (1999). <https://www.amlo.go.th>

AMLO & MORE

3. ตัวอย่างชื่อหน่วยงาน/องค์การ/องค์กร ที่เกี่ยวข้องกับ AML/CFT/WMD

คำย่อ	ชื่อภาษาอังกฤษ/ไทย	ความเกี่ยวข้องกับประเทศไทย	สำนักงานใหญ่/เว็บไซต์
FATF	Financial Action Task Force หรือ คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน	FATF เป็นองค์กรที่กำหนดมาตรฐานสากล ด้าน AML/CFT (รู้จักกันในนาม ข้อแนะนำ FATF) ซึ่งประเทศไทยมีข้อกำหนดต้องเข้ารับการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานสากล ด้าน AML/CFT ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยยังไม่ได้เป็นสมาชิก FATF	Paris, France (https://www.fatf-gafi.org)
APG	Asia Pacific Group on Money Laundering หรือ กลุ่มต่อต้านการฟอกเงินเอเชียแปซิฟิก	ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มผู้ก่อตั้ง APG ตั้งแต่ปี 2540 และเป็นสมาชิกอย่างเป็นทางการ ตั้งแต่ปี 2544 ซึ่ง APG เสมือนว่าเป็นลูก ๆ ของ FATF หรือเป็น 1 ใน 9 ของเครือข่ายภูมิภาค (FSRBs หรือ FATF Style Regional Bodies) ซึ่งหมายถึง ประเทศสมาชิกจะมีข้อกำหนดกรณีที่ต้องทำตามข้อแนะนำของ FATF ไปด้วย	Sydney, Australia (http://www.apgml.org)
Egmont Group	Egmont Group of Financial Intelligence Units หรือ กลุ่มความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านการสืบสวนทางการเงิน	ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิก ตั้งแต่ปี 2552 โดยเป็นความร่วมมือของ FIU ในประเทศต่าง ๆ ที่มีจุดประสงค์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ซึ่ง FIU ในประเทศอื่น เช่น FinCEN หรือ Financial Crimes Enforcement Network ของ US AUSTRAC หรือ The Australian Transaction Reports and Analysis Centre UKFIU หรือ UK Financial Intelligence Unit อยู่ภายใต้ National Crime Agency (NCA)	Toronto, Canada (https://egmontgroup.org) https://www.fincen.gov https://www.austrac.gov.au https://www.nationalcrimeagency.gov.uk

AMLO & MORE

สุดท้ายนี้ หวังว่าจะได้เรียนรู้และนำไปใช้เป็นคู่มือ เป็นคัมภีร์คำศัพท์แบบฉบับสายย่อ และก็ขอฝาก 3 พยางค์สุดท้ายไว้ในอ้อมอกอ้อมใจ นั่นก็คือ คำว่า >>>

ป - ป - ง

ก่อนจากกัน...

“FIU = Financial Intelligence Units”

เรียกว่า หน่วยงานข่าวกรองทางการเงิน
ซึ่งหนึ่งเดียวในประเทศไทย อยู่ที่ ปปง.

บรรณานุกรม

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (2012). FATF Recommendations. สืบค้นจาก <https://www.amlo.go.th/>.

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (2563). คู่มือการกำกับและตรวจสอบผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม. สืบค้นจาก https://amrac.amlo.go.th/AMRAC/doc/Docs_May2563.pdf.

ANTI - MONEY LAUNDERING ACT B.E. 2542 (1999). สืบค้นจาก <https://www.amlo.go.th>

AMLO & MORE

ความรับผิดในโลกโซเชียล¹ Social Media Liability

นายวรภักดิ์ กัสสะ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
กองนโยบายและยุทธศาสตร์

การปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีทำให้ปุ่มกดหน้าจอโทรศัพท์หายไปในช่วงเวลาเพียงหนึ่งปี และย่อโลกแห่งข่าวสารไว้แทนที่ปุ่มกดที่หายไป ทำให้เราสามารถเสพข่าวและติดตามข่าวสารได้อย่างสะดวก ซึ่งบางข่าวเป็น “ข่าวจริง (Real news)” และบางข่าวเป็น “ข่าวลวง (Fake news)” ที่มีใช่เป็นเพียงแค่ข่าวที่เป็นความเท็จเท่านั้น แต่ยังรวมถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่ไม่ตรงตามความจริงในสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) ทวิตเตอร์ (Twitter) เป็นต้น

ข่าวลวง (Fake news) บนโลกออนไลน์ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากความตั้งใจ หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ตามหากมีการส่งต่อข้อมูลระหว่างกันย่อมตามมาด้วยการแสดงความคิดเห็น (Comment) จากกลุ่มผู้เห็นด้วยและกลุ่มผู้เห็นต่าง ในสังคมออนไลน์อย่างกว้างขวาง นำไปสู่การตัดสินใจของผู้พิพากษาโซเชียล สร้างสิ่งที่เรียกว่า “ศาลโซเชียล”³ และ “คำพิพากษาของสังคม” ในรูปแบบ “การระรานทางไซเบอร์ (Cyberbullying)” ซึ่งหมายถึง การกลั่นแกล้ง การให้ร้าย การด่าว่า การข่มเหง หรือการรังแกผู้อื่นทางสื่อสังคมต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ เป็นต้น⁴ ทำให้เกิดความเสียหายและสร้างผลกระทบต่อชีวิตและจิตใจของ “เหยื่อโซเชียล”⁵ ที่ต้องได้รับความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัสเพราะถูกลังโทษโดยสังคม

“ข้อดี” ของ คำพิพากษาของสังคม คือ ทำให้คนกลัวที่จะกระทำผิดเพราะกลัวว่า “จะไม่มีที่ยืนในสังคม” แต่ในอีกมุมหนึ่งท่านเชื่อหรือไม่...ความคิดของคนในสังคมออนไลน์ล้วนเจ็บปวไปด้วย “อคติ”

คำพิพากษาของสังคมได้ลงโทษเหยื่อโซเชียล ก่อนที่จะได้พิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตัวเองตามกระบวนการยุติธรรม โดยบรรดาผู้พิพากษาโซเชียลลืมน่า “ทุกคนที่ถูกกล่าวหาจะมีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิด”⁶ และที่ผ่านมามองเห็นได้ว่า คำพิพากษาของศาลโซเชียลมักเกิดกรณี “การกลับคำพิพากษา (Recall a judgment)” อยู่บ่อยครั้งและที่น่ากังวลมากกว่านั้น คือ ศาลโซเชียลเปิด 24 ชั่วโมง ไม่มีเวลาปิดทำการ ไม่มีวันหยุด มีการเผยแพร่และประกาศคำพิพากษาอยู่ตลอดเวลา

¹ บทความนี้เป็นความเห็นทางวิชาการของผู้เขียน ทางสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย
² สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2562). “Fake News ลวงให้เชื่อ หลอกให้แชร์”. สืบค้นจาก <https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/knowledge-sharing/articles/IFBL/FakeNews.aspx>.
³ สุรวุฒิชัย วีระวรรณ. 1 ธันวาคม 2559. “ศาลเฟซบุ๊กที่ทุกคนเป็นผู้พิพากษา”. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/daily/detail/9590000120061>.
⁴ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. 2562. “Cyberbullying : ระรานออนไลน์ ร้ายล้นวิว”. สืบค้นจาก <https://www.etda.or.th/th/Knowledge-Sharing/Cyberbullying-in-IFBL.aspx>.
⁵ แจร์ริมจ. 26 มิถุนายน 2560. “เหยื่อโซเชียล”. ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/newspaper/columns/983143>.
⁶ United Nations. “Universal Declaration of Human Rights”. Retrieved from <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>.

AMLO & MORE

คำถามที่ตามมาคือ “ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบเยียวยาความเสียหายของเหยื่อโซเชียลที่ถูกสังคมพิพากษา ???”

หลังจากเข้าสู่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2565 เพียงไม่กี่วัน ปรากฏภาพข่าวการฆ่าตัวตายของเชสลีย์ คริสต์ (Cheslie Kryst) นางงามสหรัฐอเมริกา วัย 30 ปี เนื่องจากถูกเหยียดหยามเรื่องรูปร่างหน้าตาและอายุ หลังคว้าตำแหน่ง “นางงามของสหรัฐอเมริกา (Miss USA)”⁷ ตามมาด้วยข่าวการฆ่าตัวตายของ คิม อิน-ฮยอก (Kim In Hyuk) นักวอลเลย์บอลชายของเกาหลีใต้ วัย 27 ปี และโซ จาง-มี (Jo Jang-mi) ยูทูบเบอร์สาวชาวเกาหลีใต้ วัย 27 ปี เพราะถูกกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์ จนกระทั่งชาวเกาหลีใต้ ร่วม 150,000 คน ได้ลงชื่อเรียกร้องให้รัฐบาลเกาหลีใต้เร่งดำเนินการเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bully) อย่างจริงจัง⁸ ซึ่งปัญหาเหล่านี้มิได้เกิดขึ้นในต่างประเทศเท่านั้น

ข้อมูลจากบริษัทความปลอดภัยไซเบอร์ Comparitech และศูนย์วิจัยการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตเผยแพร่ว่า ข้อมูลการกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน พบว่า การกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ตมีระดับเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีการวิจัย พบว่า ผู้ตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี มีแนวโน้มที่จะฆ่าตัวตายหรือทำร้ายตัวเองสูงเป็นสองเท่า⁹

ปัญหาเหล่านี้ สะท้อนผ่านสื่อโซเชียลต่าง ๆ บ่อยครั้ง เช่น กรณี มิสยูนิเวิร์สไทยแลนด์ 2564 “แอนชิลีสก็อต-เคมมิส (Anchilee Scott-Kemmis)” เปิดใจให้สัมภาษณ์ว่า เคยคิดสั้นฆ่าตัวตาย จากกระแสบูลลี่ เมื่อนำหนักตัวของเธอ ไปหนักที่ (หัว) ของคนอื่น¹⁰ หรือ กรณีสาววัย 29 ปี พยายามฆ่าตัวตายเพราะเพื่อนร่วมงานโพสต์ประจานเรื่องกลั่นแกล้ง เพราะเธอป่วยเป็นโรคฮอว์มอดิตปกติ ทำให้เหงื่อออกมาก¹¹ ตอกย้ำปัญหาในประเทศไทยด้วยการเปิดเผยสถิติการกลั่นแกล้งหรือเหยียดหยามทางอินเทอร์เน็ต หรือ “บูลลี่ (Bully)” ภายในประเทศไทยที่สูงเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากประเทศญี่ปุ่น¹² ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการแสดงความคิดเห็นทางสื่อสังคมออนไลน์จึงไม่ใช่เรื่องธรรมดา และเราทุกคนไม่ควรใช้สิทธิส่วนบุคคลด้วยการกลั่นแกล้ง การให้ร้าย การด่าว่า การข่มเหง หรือการรังแกผู้อื่นทางสื่อสังคมด้วยความเคยชิน หรือแม้แต่อ้างว่ารู้เท่าไม่ถึงการณ์

⁷ ผู้จัดการออนไลน์. 2 กุมภาพันธ์ 2565. “เปิดบทความระบายความในใจก่อน “เชสลีย์ คริสต์” ฆ่าตัวตาย! ถูกบูลลี่สารพัด”. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/entertainment/detail/9650000010417>.

⁸ สำนักข่าว อสมท. 9 กุมภาพันธ์ 2565. “เกาหลีใต้ร้องรัฐบาลแก้ปัญหาไซเบอร์บูลลี่หลังคนดังฆ่าตัวตาย”. สืบค้นจาก <https://tna.mcot.net/world-879441>.

⁹ ไทยรัฐออนไลน์. 24 เมษายน 2564. “ไซเบอร์ บูลลี่ พุ่งทั่วโลก ความชั่วร้ายในโลกออนไลน์” สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/woman/health/2075810>.

¹⁰ TNN ออนไลน์. 3 กุมภาพันธ์ 2565. “แอนชิลี” เปิดใจทั้งน้ำตา ถูกบูลลี่หนัก จนเคยคิดสั้นฆ่าตัวตาย”. สืบค้นจาก <https://www.tnnthailand.com/news/trueinside/103801/>.

¹¹ Sanook. 15 พฤศจิกายน 2564 “สาววัย 29 ทุกข์หนัก เจอเพื่อนร่วมงานโพสต์เรื่องกลั่นแกล้ง หวาดฆ่าตัวตายเพราะคำบูลลี่” สืบค้นจาก <https://www.sanook.com/news/8473978/>.

¹² PPTV. 2 เมษายน 2564. “สถานการณ์ “บูลลี่” ในประเทศไทย ติดอันดับ 2 ของโลก”. สืบค้นจาก <https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1/144899>.

AMLO & MORE

“โพสต์สนุกมือ” อย่างอบอุ่นในโซเชียล พังระวังว่า สุดท้ายจะเดียดตายหน้าบัลลังก์¹³ เพราะอาจเข้าข่ายความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ฐานนำเข้าข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ มาตรา 14 มีโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 16 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท¹⁴ ซึ่งผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการโพสต์ข้อความ สามารถแจ้งความ ณ สถานีตำรวจท้องที่เกิดเหตุ หรือร้องทุกข์ที่กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย¹⁵ หรือเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ เพราะเรื่องตลกที่สร้างจากปมชีวิตของคนอื่น เป็นเรื่องตลกที่ไม่ซ้ำ..... **“No jokes”**....

หยุดคิดก่อน “โพสต์” หรือ “แชร์” อย่าเป็นผู้สนับสนุนการระรานทางไซเบอร์ (Cyberbullying)

อย่าพิพากษาใคร...ตามอคติส่วนตัว และหากคิดจะพิพากษาใครขอให้ระลึกไว้เสมอว่า..... ผู้พิพากษาควรถือหลักที่ว่า **“ปล่อยคนผิดสิบคน ดีกว่าคนบริสุทธิ์หนึ่งคนต้องทุกข์ทน (It is better that ten guilty persons escape than that one innocent suffer).”**¹⁶

“ผู้พิพากษาศาลไซเบอร์” ควรทบทวนอย่างรอบคอบก่อนจะโพสต์ หรือแชร์เรื่องใด ๆ ขอให้คิดเสมอว่า หากผู้ที่ตกเป็น **“จำเลยของสังคม”** ในวันนี้ คือ **“เรา”** หรือ **“คนที่เรารัก”** เราจะมีความรู้สึกอย่างไร ? อย่างที่ **“จงเอาใจเขา มาใส่ใจเรา (To Put Yourself In Someone Else’s Shoes.)”**¹⁷ เราสามารถช่วยกัน **“หยุด” “ยับยั้ง”** และ **“ป้องกัน”** สิ่งเหล่านี้ได้

เมื่อวันเวลาผ่านไป เราจะเข้าใจผู้คนมากขึ้น เพราะโลกที่หมุนเวียนทำให้เราก้าวไปข้างหน้า และมองเห็นสิ่งต่าง ๆ มากมาย เราจะเข้าใจในความแตกต่างของผู้คน เช่นเดียวกับที่ผู้คนมากมายมักพูดว่า

“เมื่อมีลูก เราจะรักพ่อแม่ของเรามากขึ้น” นั่นเพราะ....เราได้เข้าใจมุมมอง เหตุผล ความรู้สึก และความรักที่ยิ่งใหญ่ของท่านอย่างแท้จริง เมื่อได้ยืนในจุดเดียวกัน

ผู้คนบนโลกใบนี้ก็เช่นเดียวกัน...ทุกคนไม่ได้ยืนอยู่ ณ จุดเดียวกัน และมีองศาการยืนที่แตกต่างกัน มุมมองของผู้คนจึงแตกต่างกันไปตามภาพที่มองเห็น ทำให้คนบางคนเข้มแข็ง และคนบางคนอ่อนแอ ซึ่งไม่ใช่เรื่องแปลกหรือเป็นสิ่งที่เลวร้ายแต่อย่างใด

¹³ Sanook. 24 มกราคม 64. “โพสต์ต่าสนุกมือ” อบอุ่นในโซเชียล แต่เดียดตายหน้าบัลลังก์” สืบค้นจาก <https://www.sanook.com/campus/1403203/>.

¹⁴ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

¹⁵ สถานีตำรวจภูธรตะพานหิน. “ขั้นตอนการแจ้งความการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์”. สืบค้นจาก <http://www.tapamhin.phichit.police.go.th/ขั้นตอนการรับแจ้งความ - การก/>.

¹⁶ Halvorsen, Vidar. “Is it Better that Ten Guilty Persons Go Free Than that One Innocent Person be Convicted?”. Criminal Justice Ethics Volume: 23 Issue: 2. Retrieved from <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/it-better-ten-guilty-persons-go-free-one-innocent-person-be>.

¹⁷ Collins. (2022). “Definition of ‘put yourself in someone’s shoes’”. Retrieved from <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/put-yourself-in-someones-shoes>.

AMLO & MORE

หากวันนี้เรายังไม่สามารถเข้าใจในเหตุผลและการกระทำของคนบางคน อย่างน้อยที่สุดขอเพียงแค่นิ่งเฉย
จงอย่าด่วนตำหนิหรือรังเกียจใคร หากยังไม่เข้าใจถึงเหตุผลและมุมมองของเขา

เพราะเมื่อวันที่โลกได้หมุนเพื่อให้เราไปได้ ยิน ณ จุดที่เขาเหล่านั้นยืน....เราคงต้องการให้ผู้คนรอบข้าง
และสังคมปฏิบัติต่อเราเฉกเช่นเดียวกัน

ไม่มีใครมีสิทธิ์ทำร้ายใคร ไม่ว่าจะทำร้ายทางร่างกาย หรือจิตใจ ด้วยวิธีใดก็ตาม

“อย่าใจร้ายกับนักเลย Don't be so mean”.....

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

แจ้วริมจ้อ. 26 มิถุนายน 2560. “เหยื่อไซเบอร์”. ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/newspaper/columns/983143>.

ผู้จัดการออนไลน์. 2 กุมภาพันธ์ 2565. “เปิดบทความระบายความในใจก่อน “เซสตี คริสต์” ฆ่าตัวตาย!
ถูกบูลลี่ สารพัด”. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/entertainment/detail/9650000010417>.

ไทยรัฐออนไลน์. 24 เมษายน 2564. “ไซเบอร์ บูลลี่ พุ่งทั่วโลก ความชั่วร้ายในโลกออนไลน์” สืบค้นจาก
<https://www.thairath.co.th/lifestyle/woman/health/2075810>.

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2562). “Fake News ลงงให้เชื่อ หลอกให้แชร์”. สืบค้นจาก
<https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/knowledge sharing/articles/IFBL/FakeNews.aspx>.

สุรวีช วิวรรณ. 1 ธันวาคม 2559. “ศาลเพชบุรีที่ทุกคนเป็นผู้พิพากษา”. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/daily/detail/9590000120061>.

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. 2562. “Cyberbullying : ะรานออนไลน์ ร้ายล้านวิ” สืบค้นจาก
<https://www.etda.or.th/th/Knowledge-Sharing/Cyberbullying-in-IFBL.aspx>.

สำนักข่าว อสมท. 9 กุมภาพันธ์ 2565. “เกาหลีใต้ร้องรัฐบาลแก้ปัญหาไซเบอร์บูลลี่หลังคนดังฆ่าตัวตาย”.
สืบค้นจาก <https://tna.mcot.net/world-879441>.

สถานีตำรวจภูธรตะพานหิน. “ขั้นตอนการแจ้งความการกระทำผิดที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์”. สืบค้นจาก
<http://www.taparnhin.phichit.police.go.th>.

TNN ออนไลน์. 3 กุมภาพันธ์ 2565. “แอนซี้” เปิดใจทั้งน้ำตา ถูกบูลลี่หนัก จนเคยคิดสั้นฆ่าตัวตาย”. สืบค้นจาก
<https://www.tnnthailand.com/news/trueinside/103801/>.

PPTV. 2 เมษายน 2564. “สถานการณ์ “บูลลี่” ในประเทศไทย ติดอันดับ 2 ของโลก”. สืบค้นจาก
<https://www.pptvhd36.com/news/สังคม/114489>.

บรรณานุกรม

Sanook. 15 พฤศจิกายน 2564 “สาววัย 29 ทุกข์หนัก เจอเพื่อนร่วมงานโพสต์เรื่องกลั่นตัวแรง หวิดฆ่าตัวตาย เพราะคำบูลลี่” สืบค้นจาก <https://www.sanook.com/news/8473978/>.

Sanook. 24 มกราคม 64. “โพสต์ต่าสนุกมือ” อบอุ่นในโซเซียล แต่เดี๋ยวตายหน้าบัลลังก์” สืบค้นจาก <https://www.sanook.com/campus/1403203/>.

ภาษาต่างประเทศ

Collins. 2022. Definition of ‘put yourself in someone’s shoes. Retrieved from <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/put-yourself-in-someones-shoes>

Halvorsen, Vidar. Is it Better that Ten Guilty Persons Go Free Than that One Innocent Person be Convicted?. Criminal Justice Ethics Volume: 23 Issue: 2. Retrieved from <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/it-better-ten-guilty-persons-go-free-one-innocent-person-be>.

United Nations. Universal Declaration of Human Rights. Retrieved from <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>.

กฎหมาย

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

คณะที่ปรึกษาวารสาร

1. พล.ต.ต. ปิยะพันธ์	ปิงเมือง	เลขาธิการ ปปง.
2. นายเทพสุ	บวรโชติดาราร	รองเลขาธิการ ปปง.
3. นายกมลสิทธิ์	วงศ์บุตรน้อย	ผู้ช่วยเลขาธิการ ปปง.
4. ร.ต.อ. ไพรัตน์	เทศพานิช	เลขานุการกรม รักษาการในตำแหน่ง ที่ปรึกษาด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
5. นายสุนทร	พลไตร	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย
6. พ.ต.ท. ธีรพงษ์	ดุลยวิจารณ์	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสืบสวนสอบสวนทางการเงิน
7. นายสนธยา	เหลื่องเจริญลาภ	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและมาตรการ

บรรณาธิการ

นางสาวมนต์สินี	เห็นพร้อม	ผู้อำนวยการกองนโยบายและยุทธศาสตร์
----------------	-----------	-----------------------------------

กองบรรณาธิการ

1. นางสาวสุปราณี	สถิตชัยเจริญ	ผู้อำนวยการกองความร่วมมือระหว่างประเทศ
2. นางสาววิลาวัลย์	ลิมนะวรรณกุล	นิติกรชำนาญการพิเศษ
3. นายพงศ์ธร	ทองด้วง	นิติกรชำนาญการพิเศษ
4. นายภัทร	หลักทอง	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการพิเศษ
5. นายวิสิทธิ์ศักดิ์	สิงห์ขันธุ์	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการพิเศษ
6. นางสาวศิริกุล	จุมสุวรรณ์	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการพิเศษ
7. นางศิริรัตน์	รัตนมงคลศักดิ์	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการพิเศษ
8. นางสาวณัฐภัฏฤตา	บุญวงศ์เศรษฐ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
9. นางจำรัส	คชประดิษฐ์	นักวิชาการพัสดุชำนาญการพิเศษ
10. นายรุ่งโรจน์	บุญไผ่	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการพิเศษ
11. นางสาวเขมณัฐ	กมลพิทักษ์จิต	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
12. พ.ต.ท. นรินทร์	เพชรทอง	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ
13. นางสาวพัฒนรัตน์	ชินพิทักษ์	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ
14. นายศรัณย์ลาภ	โสภณิก	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ
15. นายยอดบุตร	ก้อนแก้ว	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ
16. นางสาวยุพาพร	เสรีวิวัฒนา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
17. นางสาวกุลทรัพย์	ไศลละบาท	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
18. นายธเนศ	สุนทรโรปกรณ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
19. นางสาวอุดาการ	กุหลาบเหลือง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
20. นายณัฐพล	ตั้งวัฒนา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
21. นางสาวรุจิกร	สีบสุข	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
22. นางสาวพนิดา	เกรียงทวีทรัพย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
23. นางสาวสุดาองค์	บุญทวีบรรจง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
24. นางสาววัชรภรณ์	มณีนิษ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ขอเชิญส่งบทความวิจัยเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ ในวารสาร AMLO STATION

ด้วยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้จัดทำวารสาร AMLO STATION โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง โดยมีกำหนดการตีพิมพ์เผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงขอเชิญชวนผู้ที่สนใจส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสาร AMLO STATION บทความที่ได้รับการพิจารณาจากกองบรรณาธิการ จะได้รับการตีพิมพ์โดยไม่มีค่าดำเนินการใด ๆ ทั้งสิ้น โดยสามารถดาวน์โหลดคำแนะนำสำหรับผู้เขียนได้ที่ QR Code ด้านล่าง และส่งบทความมายัง Email : research.amlo@gmail.com หรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ กองบรรณาธิการวารสาร AMLO STATION ส่วนวิจัย และพัฒนากองนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โทร 02 219 3600 ต่อ 4007, 4016, 4026

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เลขที่ 422 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

โทร 0-2219-3600 โทรสาร 0-2219-3624

อีเมล : saraban@amlo.go.th เว็บไซต์ : www.amlo.go.th

AMLOTHAILAND

AmloChannel

amlo_Channel

AMLO CHANNEL Anti-Money Laundering Office

Call Center

1710

08.30 - 16.30 น.